

NHI-THIÊN-DƯƠNG

ĐẠI DƯỢC PHÒNG

38, Rue de Canton, 38 - Cholon

TÉLÉPHONE N° 658

Có bán đủ các thứ thuốc rất nên thân hiệu như sau này:

1. — Kiềm-sắc-bồ-huôn (Trị bệnh đờn ông suy nhược)	Mỗi ve giá.	2 \$ 00
2. — Phụ-khoa Kim-phụng-huôn (Đòn bà huyết hư khi suy)	Mỗi hộp 2 hơn giá.	1 00
3. — Hóa-dâm chí-khai (Trị bệnh ho)	Mỗi gói giá.	0 15
4. — Nhi khoa căng-cơ-táng (Trị bệnh con nít)	Mỗi gói giá.	0 25
5. — Thân hiệu phát-lãnh-táng (Trị chứng nóng lạnh)	Mỗi gói giá.	0 16
6. — Bánh cam-tích (Trị bệnh cam tích)	Mỗi gói 10 bánh giá.	0 10
7. — Sưu-độc-linh-được (Trị bệnh hoa liễu)	Mỗi ve thuốc nước và thuốc huôn giá.	3 00
8. — Thân hiệu nhần-được-thủy (Trị bệnh con mắt)	Mỗi ve giá.	1 00
9. — Thanh-tạng-huôn (Thuốc xỏ)	Mỗi ve giá.	0 10
10. — Phong thấp cao dược (Thuốc dán tr các chứng bệnh phong thấp)	Mỗi miếng giá.	0 20
11. — Sanh-phát-bá-thảo-giư (Thuốc nước xóc cho nước tóc)	Mỗi ve giá.	0 30
12. — Bạch-trược-cao (Trị các chứng bệnh đau lỵ)	Mỗi ve giá.	0 60
13. — Bại độc dược cao (Trị bệnh Ung-thư u-nhọt, ghê chốc)	Mỗi ve giá.	0 30
14. — Trân-châu-phần (Trị bệnh phỏng lửa phỏng nước sôi)	Mỗi ve giá.	0 35
15. — Tế sanh dược thủy (Trị các chứng bệnh cảm mạo, chói nước và thời-khi)	Mỗi hộp giá.	0 10
16. — Bạch thảo giư (Dầu bạc hà)	Ve nhỏ giá 0\$20, — ve lớn.	0 40
17. — Tiếng dược cao (Trị bệnh lạt)	Mỗi thổ giá.	0 20
18. — Châu phần sanh cơ tắng (Trị các thứ ghê độc)	Mỗi ve giá.	0 20
19. — Ngoại khoa trừ độc thủy (Thuốc nước để rửa các thứ ghê độc)	Mỗi ve giá.	0 20
20. — Nha thông dược thủy (Trị bệnh đau răng)	Mỗi ve giá.	0 20
21. — Vạn ứng như phật trà (Trị bệnh cảm)	Mỗi gói giá.	0 06
22. — Vi-tê-sanh trại oa nuôn, (Hoặc té cây, hoặc đánh đập)	Mỗi hộp giá.	0 50
23. — Dầu Essence de Menthe hiệu Nhi-thiên-Đường	Mỗi ve giá.	0 25
24. — Vạn ứng phá đơn (Trị bệnh nhiệt đầu đau bụng tức ngực)		0 10
25. — Dầu đậu khấu (Nhất đầu nóng lạnh số muối)	Mỗi ve giá.	0 10
26. — Bông gòn thuốc (Đề bó ri ghê)	Mỗi gói là.	0 20
27. — Mộng-tiên-trà (Trà bổ á-phiên)	Giá mỗi gói là.	1 50
28. — Tây-thi-lộ hương-thủy	Mỗi ve giá.	0 50
29. — Lập chỉ dao thương dược-thủy	Mỗi ve giá.	0 50
30. — Vạn-ứng nhi-thiên-dầu	Mỗi ve giá.	0 26
31. — Sát nha hương-phần	mỗi hộp giá.	0 30
32. — Vạn ứng bổ tá dầu mỗi ve giá.		0 20
33. — Cầm-hạ ninh thần bổ thận huôn	mỗi hộp sáu huôn giá.	0 80
34. — Dầu chổi.	Ve lớn giá.	0 40
	Ve nhỏ giá.	0 20
	Hiệu nhứt, mỗi ve giá.	0 60
35. — Hoa-lộ-thủy.	Hiệu nhì, mỗi ve giá.	0 40
	Hiệu ba, mỗi ve giá.	0 25
	Hiệu tư mỗi ve giá.	0 15

Bổn-đường hằng năm giữ một lòng cứu thế tế nhân, cho nên chẳng nài hao tốn bạc ngàn mà in ra mấy món cuốn « Dược tách phục pháp » (chỉ cách dùng các thứ thuốc rất kỹ lưỡng) để dành mà cho thân-chủ; nếu vị nào có gởi thơ xin, thì Bổn-đường lập tức gởi liền chẳng hề sai sót.

Saigon, Imp. Commerciale C. ARDIE.
Tirage 1.500 exemplaires

Le Directeur-Gérant: NGUYỄN-CHANH-SAT.

Ng. Ch. Sat

NÔNG-CÔ MÍN-ĐAM

Causeries sur l'Agriculture et le Commerce

PARAISSANT LE JEUDI

19e ANNÉE
NĂM THỨ 19
Ngày 11 Mars
1920

農 賈 茗 談

Số 449
Ngày 21 tháng giêng
NĂM CANH-THÂN

MỖI TUẦN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

<p>ĐỊNH GIÁ BÁN TRONG CỎI ĐỒNG-DƯƠNG</p> <p>Một năm..... 5 \$ 00 Sáu tháng..... 3 00 Mỗi số..... 0 10 Đôi nhần..... 0 20</p> <p>ABONNEMENTS France et Colonies</p> <p>Un an..... 50fr.00 Six mois..... 30 00</p> <p><i>Les abonnements sont payables d'avance</i></p>	<p>F. CANNAVAGGIO Fondateur</p> <hr/> <p>NGUYỄN-CHANH-SAT DIRECTEUR — RÉDACTEUR EN CHEF (Tổng-đ. kiêm C.)</p>	<p>PUBLICITÉ ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES</p> <p>La ligne de 0-065 de large... 1 \$ 50 Le décompte des lignes est calculé à raison de 3 au centimètre suivant les caractères employés. Pour les annonces commerciales on traite à forfait.</p> <p>RAO BÁO Những lời rao báo về việc thương mại, xin gởi thơ, hoặc đến tại Bộ-quản mà thương nghị.</p>
---	---	--

Direction, Rédaction et Administration: 71, rue Pellerin. — SAIGON.

Ông nào mua báo, xin đóng giùm tiền trước

MỤC LỤC

1. Lễ Yết-kiến quan tân Toàn-quyền.	7. Chệc cũng đi ăn cướp.
2. Annam thương-cuộc Công-ty.	8. Công văn lược lược.
3. Giá lúa và giá bạc.	9. Lời rao đấu giá.
4. Mộng du thế-giới ký.	10. Tiểu đàm.
5. Phú-sơn Thương-cuộc.	11. Nhân đàm.
6. Bi-phương kỹ-niệm. (Chiến-sĩ Trần-vong-đài)	12. Bảng đăng qui danh mấy vị đóng tiền.
	13. Ai làm được.

房藥大堂天二 NHỊ-THIÊN-ĐU'ÔNG

TIỆM LỚN TẠI QUAN-ĐÔNG TINH THANH. — MỘT TIỆM TRONG NAM-KY
Ở tại đường Canton, số 38, Chợ-lớn. — Téléphone N° 358

PHỤ-KHOA KIM-PHUNG-HUỖN
Phẩm mà đơn-bà khác hơn đơn-ông thì chỉ có 2 điều: 1° đường-kính, 2° sanh-đế mà thôi. Nên kẻ muốn sanh con thì trước hết phải lo cho đường-kính đều đặn. Nếu đường kính chẳng đều thì khó mà có thai cho được. Ấy là phần nhiều, góc bởi ngoại-cảm, lục-dâm, hoặc tại lo, rêu, buồn-bực, ru-huật trong lòng, làm cho khí huyết bế tắc, sanh nhiều chứng bệnh, đều cũng do nơi đường-kính không đều mà ra.

Tiệm tôi đây, từ ngày dựng phương thuốc máu-nhiệm của ông Tô truyền lại đến nay, hàng giu, hàng cứu giúp cho đời, lựa những thuốc tốt, giu công chế ra mà làm hườn để trị cho các chứng bệnh đơn-bà đều dùng đều hết.

Còn như bình thời mà thường uống thuốc này, thì khí huyết đầy đủ, chẳng hề sanh bệnh, mà với sanh con dễ chịu cũng nhiều, chỉ như đơn-bà có thai mà uống thuốc này, thì lại dễ an thai, khỏe sức, chứng sanh con ra dễ dàng mạnh mẽ, nó là một phương thuốc rất hay, để trị các chứng bệnh đơn-bà hiệu nghiệm như thần đó.

Chỉ trị các chứng kể ra sau này:

- 1° Đường-kính hoặc trái, hoặc lạc, hoặc 11, hoặc nhiều;
- 2° Bạch-đái, Bạch-dâm, ra hoai không dứt;
- 3° Đường kính hoặc vàng đục, hoặc đen đục;
- 4° Khí huyết đều hư, đường kính không có;
- 5° Hoặc đường kính ra nhiều quá, như muốn ăn hàng;
- 6° Đường kính đi nghịch, sanh ra thể huyết, sưng họng thì đau;
- 7° Thân thể chẳng yên, này-zhôn một mặt;
- 8° Đau lưng, mỏi mắt, vàng mắt, ăn gầy;
- 9° Thai động chẳng yên, trong bụng đau 2-3 00-500 rồi ở trước mắt đau, hoặc 10-2000 thì đau ra.

Ngày nay mỗi ngày phải uống 1 cốc.

vai nước trà. Còn đơn-bà dễ thì phải dùng nước dái con mít mà uống với nước thuốc.

CỬ AN: Những đồ nóng-sít, lạnh lẽo, cũng là đồ rang-nướng nóng này, độc-địa chẳng nên dùng.

Mỗi hộp 2 hườn, giá là..... 4\$ 00

THUẾ SANH ĐƯỢC THỦY

Hiện nay là đời Y-học phát minh, cho nên nghề Y-thuật đã nghiệm cứu càng ngày càng tinh hơn nữa, nhưng mà đời càng tiến hóa chứng nào, bệnh lại càng sanh nhiều chứng lạ lùng chứng này, cho nên phải làm thuốc cũng phải tùy cơ mà chế luyện thì mới thích hợp thời nghi. Nay Bồn-đường có chế một thứ thuốc nước này rất hay thần hiệu chữa trị các chứng kể ra sau này:

Về các chứng ban,
Bốn mùa cảm mạo,
Nóng lạnh như thối,
Thời chứng dịch hạch,
Hoạt loạn mưa là,
Đau bụng sinh bụng,
Trùng phong trùng đâm,
Bất tỉnh nhơn sự,
Cảm gió sanh ho,
Kiết máu kiết đần;
Nhứt mỗi-cùng mình,
Tinh thần bãi hoai,
Trùng thử phát nóng;
Thủy thổ bất phục,
Vị chàng tiêu hóa,
Đi ghe dạ sống,
Sơn phương chán-đét,
Đa ngữ uđi sữa.

CÁCH DÙNG: Người lớn mỗi lần uống nửa ve, bệnh nặng phải uống nhiều hơn. Con nít mỗi lần uống từ 15 giọt đến 20 giọt. — Con nít chưa đầy 6 tháng

uống 6 giọt, uống với nước trà cũ nửa giờ thì uống một lần, trong uống ngoài thoa, rất nên công hiệu.

Mỗi ve giá là..... 0 \$ 10
Mỗi 10 ve..... 0 \$ 90

NHI-KHOA-CĂNG-CO-TẮNG

Chữa trị con nít cấp mạng kinh phong, các chứng bệnh của con nít kể ra sau này:

Cảm mạo thương hàn, mình nóng, mặt đỏ, đăm ngàn chận, con mắt lác liêu, hoặc trợn trắng, cứng rắng, cứng bầm, bất tỉnh nhơn sự, miệng mũi trướng khí, trong ruột đau thối, hơi thở khô khè mà làm ra ho, hoặc khóc đêm và giật tay giật chân, đường đại huật bón, hoặc miệng mồm khô khạo lại hay khác nước, ấy là chứng LAP-KINH-PHONG phải dùng nước trà mà uống với thuốc tán này.

Còn như thoát nóng, thoát lạnh, khi mưa, khi là rút tay, rút chân, da mặt xanh, vàng, mốt, ốm gầy, khô khè, ọc sữa, ăn uống chẳng được, hoặc có nước mắt đăm ngừ con mắt không nhắm đường đại đường tiểu không tốt, tay chân lạnh ngắt, rét lâu chẳng hết, ấy là chứng MĂNG-KINH-PHONG, phải dùng nước gạo rang mà uống với thuốc tán này lập tức thấy hiệu nghiệm.

Cách dùng: Con nít trong tháng tới 3 tháng uống mỗi ngày 1 gói phân làm 2 lần. Từ 4 tháng tới 12 tháng mỗi ngày uống 1 gói. Từ 4 tuổi sắp lên mỗi ngày uống 2 lần mỗi lần 1 gói. Còn con nít ngày thường muốn nó ăn chơi thì mỗi ngày cho nó uống nửa gói, uống với nước trà thì trị được các chứng bệnh và mau mà trong mình.

Mỗi gói giá là..... 0 \$ 25

BẠCH TRƯỚC CAO

Thuốc này để trị các bệnh lậu, hoặc đái gât, lậu mủ, hoặc trắng hoặc vàng, hoặc lậu ké lậu huyết chảy ra đăm đờ, cứ theo phép mà dùng thì hết. Lợi trừ được các chứng bệnh đó.

Trong mỗi hộp đều có chỉ cách dùng.
Mỗi hộp giá là..... 0 \$ 60

NHỊ-THIÊN-ĐU'ÔNG

PHARMACIE ASIATIQUE
38 Rue de Canton. — Cholon

Tiệm chính ở tại Quảng-đông, ông Lương-y Vi-tê-Sanh chủ trì

Sưu-Độc-Linh-Dược (THUỐC TRỊ BỆNH TIÊM-LA)

Bệnh Hoa-liêu là một mũi giặc lớn trong đời văn-minh thế giới, từ mang tới nó, ăn chẳng biết ngon, ngủ không yên giấc, ấy là một giống bệnh rất trầm, rất độc, cho nhân-quần xã-hội. Bởi vậy cho nên từ xưa đến nay những anh hùng hào kiệt, có nhiều người vì nó mà phải bỏ mình cùng tuyệt giống, hoặc di truyền lại cho vợ con, ấy cũng đều tại dùng lầm phương thuốc.

Chớ như tiệm tôi đây, từ ra làm thuốc đến nay, vẫn trị các bệnh Hoa-liêu bằng đã nhiều, gần khắp trong thế-giới, cho nên mới thấy dựng nhiều cái mới, mà nghiệm ra, vì có nhiều thấy trị bệnh Hoa-liêu thì hay dùng những vị **Bổ-điền-sương** mà xô cho mạnh, hoặc dùng vị Thủy-ngân mà dùng xuống, như vậy thì chẳng những là hại thân mà lại không còn sanh con nữa được, ấy phải tuyệt giống tuyệt nòi, cái sự hại ấy rất to. Vả chẳng hề cái độc mà nó vào mình, thì nó cứ vào theo n. hay nơi mạch máu, chớ không phải là ở hoai một chỗ, nếu xô như vậy mà xô ra mấy nơi mạch máu trong cả châu-thân dạng sao? Bất quá là lúc cái nhiệt độc nó đương hành mà cho xô ra, hoặc cho nó hạ xuống, đặt mà làm cho bệnh giảm xấp thời đó mà thôi, chớ nói là nhử chỗ độc ấy hay là mạnh trong, mình một hai tháng thì là làm to làm đó.

Bởi tôi xét rõ các cơ ấy, nên phải tìm các phương hay và hiệp với các ông Lương-y dựng nghiệm cứu các chứng bệnh ấy mà chế thứ thuốc này ra đây, để mà cứu người và giúp đời, và lại tánh thuốc cũng là hòa-bình, không nóng cũng không lạnh, bệnh nặng thì mỗi ngày xô hai lần, còn bệnh nhẹ thì mỗi ngày xô một lần, hoặc đau bụng, cũng như thể người mạnh lại đưa vào các nơi mạch máu mà đuổi đi, chớ đừng độc, hoặc theo mô hôi, hoặc theo đường tiêu-tiện, hay là hơi thở mà ra, Đưa cho người không phải bệnh Hoa-liêu mà uống nó, thì nó cũng làm cho huyết dịch sạch sẽ, ăn được nhiều, ngủ yên giấc và sửa diện-mạo sáng lung, tinh-thần khỏe khoắn.

Chỉ trị các chứng bởi bệnh Hoa-liêu kể ra sau này:

Phong thấp đau xương,	Bán thân bất toại,
Tim-la lở loét,	Đương-mai mọc rục,
Đau bịnh hột-xoài,	Ung thư nhọt ghê,
Huyết khô huyết độc,	Lát voi lát đồng tiền,
Ghê độc lây lữa,	Vô danh thủng độc,
Hạch nơi chỗ độc,	Các chứng độc ngoài da,

Như ai có bị mấy chứng bệnh này thì xin đừng có tiết tiền, hãy mua mà uống, vì thuốc này trừ dứt nọc chẳng còn tái đi tái lại nữa. Cách dùng: Mỗi bữa sớm mai uống thuốc nước một muỗng, và tối trước khi ngủ một muỗng. Còn thuốc hườn, uống mỗi lần ba hườn sau khi ăn cơm trưa và tối, phải tâm mỗi ngày một lần và phải cứ ăn đồ chua, đồ sống sít

Mỗi ve thuốc nước và thuốc hườn giá là..... 3 \$ 00

QUYNH MỸ

NGUYỄN-NGỌC-CU

38 Đường Amiral-Courbet
(CITY BÉN THÀNH MỚI SAIGON)

Gạo, đậu, nước-mắm, tôm, cá, trà-hột, trà-đen, thuốc hết công các vật dùng khác.

Nước-mắm Phá-quốc ngon thượng hạng

Tiệm này bán ròng nước-mắm ở tỉnh Bình-thuận; không bán nước-mắm làm tại đây. Mua vật chi, hoặc sai đến hàng phố, gọi giấy, thì kể đem đến nhà chẳng sai. Nay tôi lại có dọn chỗ ăn chỗ nghỉ sạch sẽ tốt tể. Muốn dùng cơm tử bữa ăn hay là muốn dùng cơm tháng công dụng. Lại có chỗ nghỉ ngơi thông thả xin các ông ghé chơi một phen thì sẽ rõ.

Tiệm đóng giày theo kiểu Langsa

Ở đường Legrand de la Liraye no 73 et 75 Dakao Saigon

Kính tỏ cùng quý ông quý thầy trong Lục-châu rõ. Tôi có mở một tiệm đóng giày theo kiểu Langsa và kiểu Huế-kỳ đủ kiểu và đủ các thứ da mua bên Đại-pháp, còn thợ thì chọn ròng thợ khéo như Bắc-kỳ đóng một cách rất chất chắn, lại giá thấp hơn các nơi.

Cái xin quý ông quý thầy có lòng cố cấp tôi là người Nam-kỳ ra ơn giúp sức cho mau thành tựu thì tôi hết lòng cảm tình.

Quý ông ở Lục-châu muốn dùng như nào kiểu nào và thứ da gì số hiệu giày đi này xin gửi thư tôi sẽ đóng rồi gửi ngay đến chỗ chẳng sai. Hoặc có lòng tôi sang điep đi Saigon đi đến tiệm tôi mà thương nghị thì tôi lại tính giá nhẹ hơn một ít.

HENRI NHI.

Tiệm khắc con dấu

Kính tờ cùng QUỐT-KHÁCH dạng rõ : Tiệm tôi khắc con DẤU-BÔNG, CAO-SU đủ kiểu cũng có đồ phụ tùng và bảng đá CAM-THẠCH để mộ, vân vân. Giá rẻ đồ tốt mà làm mau, nếu QUỐT-KHÁCH ai muốn dùng kiểu nào, xin gửi thơ lại tiệm tôi lấy CATALOGUE lựa kiề mà dùng thì tôi sẽ hết sức làm cho vừa ý.

TRAN-DUY-BINH

Graveur

120 RUE PELLERIN 130. — SAIGON

Tiệm vẽ hình

NGUYEN-DUC-NHUẬN

Chữ qui vị muốn vẽ hình cho thiệt khéo, thiệt giống, xin đem hình đến mua ở tiệm họa-chơn-tượng của M. Nguyễn-Dực-Nhuận; tại ấy sẽ dựng vai lông đẹp mắt. Tiệm này được nhiều mua sang trọng ngời kìa. Hưu về để tram năm không phai.

Thợ vẽ trên này đã có bằng cấp tốt nghiệp về nghệ vẽ và 3 cái bằng cấp của hội họa Đào-Dương ban kìa. Qui vị muốn biết rõ, xin viết thơ nơi, tiệm này sẽ gửi cho một tờ cao bực có cái ngườ rõ cách vẽ và để trước tất gia ca phả mình. Gửi thơ, hình, hoặc mandat xin để bao thơ như vậy :

M. NGUYỄN-DỨC-NHUẬN
Nº 28 Boulevard Paul Bert.
SAIGON.

(Tiệm này trước khi có ở Giadinh và Boulevard Luro).

Trinh-thám tiêu-thuyết

Cuốn nhì in mới rồi :

Cuốn ba còn in tiếp, coi tới chừng nào càng lạ càng hay, xin Liệt-Vị ráng xem cho tới; đừng biết cái tài người TRINH-THẨM, và cô XAO-CHÂU lạnh lợi là vườn nào cho biết.

Ông nào mua lẻ mỗi cuốn xin gửi sáu con cò 10.

GIÁ MỖI CUỐN LÀ..... 0\$20

MUA 50 CUỐN 7 00

MUA 100 CUỐN 12 00

Xin gửi thơ cho M. VĂN-CHÂU-QUI

Employé au Nong-cổ Mìn-đam
SAIGON

NHON-THUẬN KHÁCH-LÁU

tại Long-xuyên

Tại Long-xuyên ngay cầu tàu phía bên chợ, có một uệm ngủ của người Annam mới lập, phòng vì sạch sẽ chủ uệm chiêu hiền đãi sĩ, lễ nghĩa đủ đều, tầng dưới có phòng hút tọc và có bán đồ tạp-hóa. Qui-khách có đi đâu xin ghé tại đó nghỉ ngơi mà giúp đồng-bang cho nên việc.

CÓ MỘT MÌNH
HANG
DENIS FRERES
làm Đại-lý, có
trữ hộp quẹt
hiệu này nội cõi
Đông - Dương
mà thôi.

Hộp quẹt này gửi bán lẻ khắp nơi, có một su nhỏ một hộp mà thôi.

Avis aux voyageurs

Messieurs les voyageurs qui ont à prendre le train sont informés qu'au Café Restaurant THÁI-BINH, 136 rue Colonel Boutonnet en face de la gare centrale de Saigon, ils trouveront en même temps que des consommations de premier choix, un service de cuisine très soigné, et des produits divers d'épicerie et de pharmacie.

Aux personnes habitant la Ville, le Café Restaurant Thai-Binh offre aussi, à des prix très modérés, des repas soignés.

Prix spéciaux pour les pensionnaires.

Tiệm hiệu THÁI-BINH ở ngang nhà giấy xe-lửa chánh Saigon đường Colonel Boutonnet số 136, có bán lẻ rượu tây, (Café Restaurant) và có trữ bán sỉ và bán lẻ những thuốc Langsa và đồ tạp hóa Langsa như bánh hộp cá và rượu tây đủ thứ (Epicerie).

Rao trong lục châu như Annam ai muốn lập tiệm bán hay là đồ tạp hóa Langsa tranh thương cũng chặc thì viết thơ cho tiệm này mà thương nghị.

Giá bán rẽ lắm.

Tiệm này cũng chịu lãnh mua giùm các thứ hàng hóa khác, bất kỳ là vật chi, cứ theo facture mua, tính tiền công 3 %.

Mai-Vân-Lược.

NÔNG-CỔ MÍN-ĐÀM

LỄ YẾT-KIÊN QUAN TÀN TOÀN-QUYỀN

Ngày 28 Février 1920

Bài Diên-thuyết của ông LE GALLEN là quan Thông-Độc Nam-kỳ

Kính bầm quan Toàn-quyền,

Ngày Thượng-quan thượng ngân nhằm ngày Nguồn-dáng của Annam, bởi vậy bữa ấy tôi không có thể mà tấn dần các Đại-biêu của quốc-dân Tây Nam trong thuộc-địa một lược cho Thượng-quan được.

Nay lễ Nguồn-dáng đã qua rồi, vậy nên bực thực-lưu Annam hân hờ vui mừng đến mà kính dựng lời chúc mừng Thượng-quan.

Bầm quan Toàn-quyền, hết thầy dân Annam trong Nam-kỳ đều đề lòng trông mong Thượng-quan đến đây dựng lấy trí sáng tiếp mà thi thố cái chánh-sách nhơn-huệ của quan cựu Toàn-quyền, vì cái chánh-sách ấy mà quan cựu Toàn-quyền được lòng dân bốn-thế. Những đấng Đại-biêu của dân-chúng đã sẵn lòng trông cậy Thượng-quan trước rồi, nên tính ngày Thượng-quan đến xứ này thì dựng lời ước vọng cho Thượng-quan. Họ có tỏ với tôi rằng họ tính làm như vậy là có ý muốn cho Thượng-quan thấy họ lấy lời thành thiệt mà tỏ ý từ riêng như vậy dựng Thượng-quan biết họ đề lòng tin cậy Thượng-quan là đường nào. Tôi có nói chắc với những vị ấy rằng Thượng-quan qui tánh khoan-nhơn nên sẽ vui lòng mà tin lời thành thiệt của họ, chớ nên nghi ngờ chi hết. Những lời ước vọng ấy có viết ra rồi và tôi đây là người điều dắc và bảo chữa cho dân bốn-thế, vậy tôi kính dựng cho Thượng-quan, (Quan Thông-độc Nam-kỳ bèn trao cho quan Tổng-thống Toàn-quyền một tập biên những lời ước vọng của dân Nam-kỳ). Dầu chưa đọc mà tôi đã biết trước những điều ước vọng ấy rồi, bởi vì bốn

phần của tôi phải biết rõ dân-y và phải coi dân trong địa-phương của tôi muốn đều chi. Nhưng vậy mà-tôi cũng đọc lại cho rõ, và đọc rồi lại càng vui mà thầy trí sáng lừng và trung-thành của kẻ phụ sự, là những ta đáng đem hết lòng mà tin cậy.

Tôi đã có tỏ với Thượng-quan rằng cả và xứ Nam-kỳ đều hiệp sức với tôi mà giúp Thượng-quan dựng cho Thượng-quan thi thố cho thành cái trách-nhệm cao-thượng của Chánh-phủ này cho Thượng-quan; khi Thượng-quan vừa mới đàm luận với những người Langsa làm Đại-biêu cho quyền-lợi kinh-tế trong xứ này, thì Thượng-quan đã thấy lời tôi tỏ đó chẳng làm; nay tôi xin nhắc lời ấy lại nơi đây trước mặt bực Thượng-lưu Annam, những người có trí thức có học-vấn, ham tấn-bộ và tôi cũng chắc là người sẽ hết lòng giúp chúng ta dựng làm cho hoàn-toàn cái trách-nhệm chung.

BÀI DIÊN-THUYẾT CỦA ÔNG TRẦN-ĐINH-BẢO, HỘI-ĐỒNG QUẢN-HẠT

Kính bầm quan Toàn-quyền,

Ngày Thượng-quan mới đến Thuộc-địa này thì đã có người xưng danh hơn tôi, dựng lời kính trong chào mừng của dân Annam trong Nam-kỳ cho Thượng-quan rồi. Những người dựng lời ấy là q-an thầy của chúng tôi, đã có điều đình chúng tôi trong buổi rất nguy hiểm và đã có thấy rõ lòng trung-thành tận nhị của chúng tôi trong mấy năm Đại-Pháp lo gìn giữ biên cương, bảo toàn Thuộc-địa, mà cũng bảo toàn nhơn-loại

nữa. Tuy những đấng ấy đã có tỏ với Thượng-quan rồi, song chúng tôi cũng muốn đến mà kính chào Thượng-quan, tỏ lòng trung-thành cùng Thượng-quan và hứa chắc với Thượng-quan rằng chúng tôi sẽ đem hết sức mọn của chúng tôi mà giúp cho Thượng-quan thi thố cho hoàn toàn cái trách-nhệm của Chánh-phủ Cộng-hòa-giao cho Thượng-quan đó.

Bầm quan Toàn-quyền, Thượng-quan đến đây nhằm ngày chúng tôi, vì noi theo tục lệ xưa nay, nên phải tình tâm thành niệm. Ngày ấy cũng là ngày chúng tôi phết hết mọi việc, đề ngó cái đường của chúng tôi đã đi qua dựng mà suy niệm đều phải lễ quấy ngở nông chi mà bước vào năm mới.

Lần này chẳng những là chúng tôi ngó lại cái đường của chúng tôi đã đi trong khoản 12 tháng mới qua rồi đó mà thôi, mà chúng tôi lại còn ngó trọn cái lúc Âu-châu Đại-chiến-cuộc nữa. Trong lúc ấy chúng tôi ở đây cũng buồn vui cảm giắc, mà trong lúc ấy Đại-Pháp vì lòng dạ rang-dám của chiến-sĩ, vì tài trí phi phàm của quốc-dân nên làm cho cả Hoàn-cầu đều khen ngợi. Nhờ Đại-Pháp nhiều hơn hết, nên thế-giới văn-minh ngày nay mới được hưởng Thái-bình; mà cuộc Thái-bình ấy lấy Nhơn-quyền Công-lý mà gây nên nghỉ mới thiệt là quý báu.

Tôi nhắc những ngày ấy, là ngày kỷ-niệm trong trí luôn luôn, là có ý muốn tỏ cùng Thượng-quan biết lòng chúng tôi ái vọng cảm mến quan Toàn-quyền Albert Sarraut là người đã ghi tạc cái cách cai-trị nhơn-huệ nơi xứ này. Chúng tôi cảm ơn quan cựu Toàn-quyền nhất là

vi ngài đã làm cho chúng tôi có thể mà chung lo cuộc bảo-thủ quốc-gia đó.

Băm q1 an Toàn-quyền, chúng tôi được như vậy nên toại chí lắm và chúng tôi chắc Thượng-quan sẽ thứ lỗi mà cho chúng tôi đến tở cùng Thượng-quan hôm nay rằng: Xứ của chúng tôi đã có thí nghiệm như vậy rồi, nên nay rất sẵn lòng mà nghinh tiếp Thượng-quan vì chẳng khác nào như một người đứng tuổi thành đinh mới thứ sức rồi nên đến trước ын Thượng-quan mà xin lãnh làm việc khác nữa.

Ngày Thượng-quan mới thượng nhận thì Thượng-quan tỏ cho chúng tôi hiểu biết phận sự của xứ chúng tôi đây còn phải làm những việc khác đáng thêm g1 au có mà giúp cuộc hưng vượng cho Đại-Pháp.

Băm quan Toàn-quyền, chúng tôi rất vui lòng mà gánh vát phận sự ấy cho xong. Mà thiệt cũng vì chúng tôi muốn có thể mà lo cái nghi-vụ ấy cho nhiều, nên chúng tôi mới điếu. đề làm cho bực có học-vấn rộng bề giúp đỡ, và làm cho nông, công, thương chư nghiệp-chủ Annam, là người xây nên thành-vượng cho Thuộc-địa, rộng thêm thể lực. Trong những lời chúng tôi ngh ạp-cứu đó, chúng tôi đã không quên sự giáo-dục dân chúng vì có giáo-dục dân chúng mới hiểu rõ phận sự của mình, mà chúng tôi cũng không quên lương bổng của người Annam giúp việc trong các sở của nhà-nước vì những ngu ời ấy là người làm giới-thiệu của quan trường với nhơn dân. Trong những lời nghiệm-cứu ấy chúng tôi chẳng hề có ý bất bình; chúng tôi chủ ý lấy thiệt tình mà chỉ rõ những điều chúng tôi muốn cái-lương, đáng có thể đem cái nền tở chức đã thí-nghiệm rồi mà dùng cho hiệp với sự cần dùng mới.

Băm quan Toàn-quyền, chúng tôi bố bực xin Thượng-quan tin lòng chúng tôi. Ngày nọ với quan Thông-độc yêu cầu Maspéro, hôm nay với quan Thông-độc Le Gallen là một quan Thông-độc chúng tôi lấy làm vui mừng mà được nghinh tiếp, chúng tôi đã quyết do cuộc bình tịnh và thứ tự mà xây nên thành-vượng cho xứ Đông-dương là một hàng tịnh của Đại-Pháp.

Đông-dương vạn tuế!
Pháp-quốc Cộng-hòa vạn vạn tuế!

BÀI ĐIỀU-THUYẾT CỦA QUAN TÔNG-THÔNG TOÀN-QUYỀN

Các ông,

Tôi rất cảm tạ tình của các ông về những lời các ông thay mặt cho dân Annam trung Nam-kỳ mà tỏ với tôi đó. Lòng thành thiết và trung hậu của các ông thì tôi đã hiểu biết rồi; mà hôm nay tôi được hiện diện với các ông mà nghe như vậy nữa thì tôi khoái chí vô cùng.

Các ông lại cậy quan Thông-độc Nam-kỳ trao cho tôi một tập biên những điều hi vọng của các ông thì tôi càng thấy lòng các ông tin cậy tôi là dường nào. Chẳng lạ gì, lẽ có một vị Tông-thông Toàn-quyền mới đến thì các ông lo lo liệu liệu, không biết ý chỉ điếu đình cuộc chánh-trị và cuộc kinh tế trong xứ ra thế nào.

Tôi tưởng ngày tôi mới thượng nhận, tôi có tỏ những lời đầu, thì ai cũng hiểu ý chỉ của tôi, tuy nói vẫn tắc mà rõ ràng, chẳng còn nghi ngại chi nữa.

Tôi đã có tuyên bố rằng tôi quyết tận tâm mà noi theo cái chánh-sách công bình và tấn bộ của quan cựu Toàn-quyền, là quan Thuộc-địa-ban Thượng-thor Sarraut, đã khai phát và thi hành trong xứ này. Ý của tôi đó chẳng phải tôi nói miệng mà thôi đâu. Chỗ ao ước của các ông mà gây nên cái chánh-sách nhơn huệ ấy trong lúc tôi chấp chánh xứ này tôi sẽ làm y như nguyện. Tôi tưởng cũng nên nhắc lại rằng chỉ tôn chỉ của chánh-sách ấy, là chánh-sách thiết Đại-Pháp, chánh-sách cao thượng hơn loài người, không thể nào đòi hỏi được.

Nay hoàn-cầu chiến cuộc đã bãi, mà trong lúc chiến cuộc ấy tài trí phi phàm của Đại-Pháp và tánh tình can đảm của quốc-dân đã làm cho thế giới khỏi cái nạn bình-quyền của A-lơ-mã, và đã đem thời-đời tự-do mà đổi cho thời-đời cường quyền, trong lúc chiến cuộc ấy Đại-Pháp đã gom hết dưới bóng cờ chẳng những là dân trong nước, người đồng chủng mà thôi, mà lại gom đủ cả dân tộc đã biết đem lòng yêu mến cách bảo hộ hiến từ và lợi ích của Đại-Pháp nữa, vậy chớ

nay nếu nói rằng cái danh vọng của Đại-Pháp yếu kém phải lấy thế lực mà giúp cho sự Tự-do và Công-lý, thì lời nói ấy chẳng phải là lời nói thiệt hay sao?

Tôi chẳng hề khi nào mà rời cái nghĩa lý to tát cao trọng ấy bao giờ. Các ông chớ nên tưởng rằng trước khi tôi xét những ý của các ông muốn, thì tôi đã và rõ các công việc của tôi sẽ làm. Đề rời các ông coi những việc của tôi làm thì sẽ thấy rõ hơn là nghe lời của tôi nói.

Các ông muốn sự bình tịnh, các ông hiểu những điều nào trong xứ của các ông sẽ làm cho sự cải cách thông thả mà mau thành được.

Xứ Nam-kỳ nhờ lâu nên mới được như vậy. Xứ Nam-kỳ chịu ơn giáo dục của Đại-Pháp trước hết; được hưởng cuộc cải trị qui hóa nên mới được yên ổn mà tấn hóa lần lần, đến ngày nay trở nên thành vượn làm cho tôi — chẳng giấu chi — phải khen ngợi. Tôi đã có nói sự trắc trở tài chánh trong lúc này, song tôi biết lấy sự thành vượn này đổi với sự trắc trở ấy thì là trắc trở một lúc mà thôi. Những người được hưởng nhờ cuộc thành vượn này thì phải tùy sức mà chung oblu cuộc trắc trở ấy, và những người chung gánh quan thuế thì phải cho họ có thể mà biết được và ưng chịu cách lợi dụng trúng phép và tiện tiện trong số t ền để làm công ích.

Tôi vẫn biết tại đây chắc mọi người đều có thể giúp tôi trong đường ấy và sự giúp ấy càng ngày càng khẩn khích với cách hành động của chánh-phủ.

Các ông, tôi xin các ông hãy chung mà tấn thành cái nghĩa-vụ này là nghĩa-vụ giáo dục xã-hội, mà cũng là nghĩa-vụ tấn bộ và khai phát kinh-tế đó. Các ông mỗi người phải tùy sức mà làm đáng với ý kiến của tôi. Lấy-tri tin cậy nhau mà lo nghĩa-vụ chung thì mới thành công và mới lần lần điều đặc xứ Nam-kỳ tới cảnh đẹp đẻ của Đại-Pháp tịnh mà đặc các xứ trong Đông-dương đến đó được.

Hề tôi hút thuốc thì tôi cứ dùng giấy hiệu **LE NII** mà thôi.

Annam thương-cuộc Công-ty

Saigon, le 3 Mars 1920.

Bức thư của Ông Ng.-phủ-Khai, Tổng-lý báo « Tribune Indigène », Hội-trưởng Hội cổ-dộng tranh-thương; gửi cho chư vị Đại-biểu Lục-châu có đến dự nhóm Đại-hội ngày 1er và 2 Novembre 1919.

Kính ông,

Tôi tưởng lúc này là lúc nên nhắc cho ông nhớ lời quyết định của Nam-kỳ Kinh-tế-hội nhóm đại hội ngày 1er và 2 Novembre 1919. Lời quyết định ấy ông đã có ưng chịu.

Trong lúc đại-hội ấy thì những người Đại-biểu dự nhóm rất đồng quyết định hiệp các hội đã lập rồi hay là sẽ lập mà gây thành một hội chung đặt hiệu là:

« Nam-kỳ Thương-cuộc công-ty ».

Tuy công-ty đặt hiệu như vậy song tôi tưởng cũng nên nói rõ rằng chẳng hề chúng ta có ý ngăn không cho đồng-bang ở Trung-kỳ, Bắc-kỳ, Cao-man, Lào, hùn vào Công-ty bào giờ. Chẳng phải vậy, nếu đồng-bang ở trong mây xiv khác hùn vào thì là quá lắm, bởi vì có được như vậy thì mới thấy rõ lòng đoàn-thể của dân Đông-dương, từ Nam chí Bắc đều đứng dậy nương nhau mà vẫy vùng thoát khỏi cái ách Chi-na trong xứ này.

Tôi xin nhắc sơ mấy khoản đại-khải trong tờ hội ước mà chúng ta đã đặt với ông Nô-te hôm đó.

Số tiền mỗi phần hùn: 500 \$ 00.

(Giấy phân hùn đều đính tên).

Những hội buôn, hội tiết-dụng đều được lãnh phần hùn cũng như người thường vậy. Số Hội-viên quản-lý nhiều ít tùy theo số hành tịnh có hùn. Tuy định-vậy mà nếu tịnh nào hùn nhiều thì được phép cử hai vị hội-viên vào quản-lý.

Lúc này là lúc lập công-ty rất hiệp thời vì đồng bạc của mình lên giá cao, nếu tịnh theo tiền tây thì nhiều lắm, mà chúng ta lập ra như là mua đồ của Mầu-quốc mà bán, nếu vốn theo quang tiền tây thì mua được đồ rất nhiều.

Lời tháng Avril tới đây thì tôi sẽ sang qua Đại-pháp. Vậy tôi có thể làm giới-thiệu đảm-miễn cho Công-ty mua hàng tại hãng làm, đường ấy mình khỏi bị tay trung-giang trong xứ họ mua đi bán lại mà lấy bớt hết phần lời của mình.

Nếu Nam-kỳ Thương-cuộc công-ty cho tôi có quyền thay mặt thì tôi sẽ kiếm mà lãnh mìn cho công-ty làm Đại-lý thì chắc lợi lung lắm.

Nếu các ông đồng quyết chỉ lập cho thành Nam-kỳ Thương-cuộc Công-ty thì tôi xin các ông vui lòng gửi giấy chịu hùn đến cho tôi trước ngày 15 Mars 1920 và cuối tháng Mars thì đóng tấc số tiền hùn.

Chiều theo luật lệ của Công-ty lập thành thì phải giải ngày mới được. Vậy tôi xin các ông nhớ giùm ngày ấy trên đây để cho khỏi sự trễ nãi.

Bạc hùn thì gửi thẳng cho Đông-dương Ngân-hàng (Banque de l'Indochine) và để tên gửi cho Nam-kỳ Thương-cuộc Công-ty (Société Commerciale de Cochinchine).

Vài lời văn tắc, xin các ông niệm tình hời ăm.

NGUYỄN-PHÚ-KHAI

Cán-đồn.

GIA LỬA VÀ GIA BẠC

Lửa bửa nay ở ở tới nhà máy tại Chợ-lớn mỗi 100 lít giá 7 \$ 70 tới 8 \$ 30.

Bạc bửa nay mỗi đồng là 15 f. 50

Phó dọn sẵn

Nặng chợ mới Saigon có một căng phó dọn dẹp sẵn sàng, có đem về 5 ngọn đèn khí, có hồ nước, có lò làm bánh, ai muốn buôn bán thì người chủ bằng lòng sang lại tịnh đủ tiền số phí vậy thôi.

Ái cần dùng cứ do tại Đồn-quán mà thương nghị.

Mộng du thế-giới ký

Tiến-nữ, Hương-Bình, Phan-son-Dại

THUẬT

(Tiếp theo)

VI

HAY THUẬT VỀ CHỊ EM TÔI ĐI ĐẠO TRONG CHỢ-LỚN.

Ấy cơm rồi, chị em tôi và Cô-hai sửa soạn ăn lễ, thưa với bà tư cho chị em đi chợ-lớn chơi buổi chiều hôm nay, rồi trở về ngày mai; sẽ đi chơi ngoài Saigon. Bà Tư ở được! có Hai đặc chị em tôi lại Cầu-kho đón xe lửa về Chợ-lớn, khi xe đến Chợ-lớn, chị em tôi bước xuống, thì tưởng là chị em tôi đã du-lịch tới xứ Trung-huê rồi, té ra không phải, đây là Chợ-lớn! sao mà thấy tịnh những chệt không? không có người Annam nào hết, thỉnh thoảng mới gặp một người Annam, mà phải nhìn cho kỹ, không cũng lầm nhầm giống chệt. Than ôi! giống Annam ta ở đâu??? sao lại để cho giống chệt nó chiếm mất phần địa vị của ta. Ai là giống Annam??? thấy vậy có đau đớn cho nòi Hồng-lạc không??? vẫn khí huyết Annam thọ thai sống Annam, mà không biết thương Annam, « Thương chệt ». Ở đất nước Annam, ăn cơm gạo Annam, mà không biết mến annam « mến chệt ». Ai là giống Annam??? Có biết thương Annam mến Annam, xin hãy nong nà tranh bớt lại một phần địa vị nơi xứ này với chệt nào!!!

Chị em tôi đi vòng theo chợ, rồi đi lại phía bên kia, vô vòng nhà quan cố-tổng-độc Đê-phong-Trai. Vốn nhà ngài ở dựa theo đường thành-phố Chợ-lớn, chung quanh phía ngoài có rào song sắt. Chị em tôi đến đó xin phép bà-lớn đi coi cho biết. Bà-lớn có cho một người út-tất dẫn chị em tôi đi coi, ở phía ngoài hàng ba nhà sau, (nhà này cất theo kiểu annam, trạm rông trở phụng thiết là lộng lạc, nội lục tịnh chắc không ai dám sánh) có để một tấm bình-phong (paravent) làm theo kiểu thú-quyền, bằng cái chi như đồng đen, ở trong có khắc chữ Tàu coi cho rõ là một bài biểu của ông Gia-cáo-Lượng đời Hán niên-hiệu Kiến-An. đầu

thứ đã mòn, thì biết là lâu đời lắm. Phía trong nhà, có ba giồng bàn thờ, nhưng dọn chẳng thiếu chỉ vật quý, và lại có treo hai tấm bản: (tableaux) một tấm gần các thứ ốc biển, một tấm gần các thứ niên hiệu tiền đồng. Thiết là tinh xảo, hai đầu chái có đồ tử kiến máng y phục lảnh là đồ gốm nhiều, và đồ nhúng đồ tuế nhuộm tốt lắm. Hai bên có nhà tả hữu đối diện với nhau, một bên để đãi khách, một bên để cho mấy ông con ngài ở, ngoài sân có đủ các thứ kiến; cây thì trồng dưới đất, cây thì trồng trong chậu, sửa uốn theo hình tứ-linh bát-tiên thiết là khéo. phía trước có cất một cái lầu theo kiểu Langsa, có chừng một cặp ngà voi dài chừng một thước, có lót một cái sập chừng qui sơn sơn phết vàng Lầu này khi quan lớn còn sanh tiền, thường nghỉ ngơi tại đó, khich một bên có nhà của cô Hai là con gái lớn ngài.

Cảnh tượng nhà ngài, thật là phong quan, xinh đẹp, còn đương chấn phát lắm. Ngài tuy mất mà danh-giá của ngài còn lừng lẫy từ bắc đến nam (1), ân huệ của ngài còn đậm thấm từ trên đến dưới, con rể của ngài đều được danh cao vọng trọng, vinh hiển trùm đời, mà quý nhất là được một cái gương lành chiếu dĩa Hoàn-cầu, ai ai cũng biết qui-danh ông Đổ-hữu-Vị là con thứ ngài đã làm cho thấy ta là Đạp-pháp được rõ mây đẹp mặt. Ngài lại để một cái đầu tích rất quý báu rất xứng đáng nơi trường Nữ-Học, (Lycée des jeunes filles) chị em chúng bạn tôi được đâm thâm mưa Âu gió Mỹ chừng nào, lại càng nhớ công ơn ngài sáng tạo chừng này.

Khi chị em tôi ra khỏi nhà quan Tổng-đốc rồi thì bắt từ cửa ngõ đi dọc theo mé lẽ đường mà thẳng lại đường xe lửa lớn. Tôi sực nhớ nhà Bà-cà ở cũng gần đây, nên ghé lại hầu thăm người cho biết, Bà-cà là vợ của ông Cả Lê-dinh-Nhiệm (ông cả chẳng phải làm chức Hương-cả, ngài là con lớn của quan cựu thần An-nam nên gọi ngài là ông Cả) người có bốn ông con trai đều làm quan Phủ quan

(1) Xin có bác anh chị coi mấy tấm tranh và biểu của các quan tại triều và các quan ở Bắc-kỳ tặng cho ngài thì rõ.

Huyện hết, mấy cậu cháu nội cũng đều thi đậu Tú-tài, và làm quan thấy thuộc cũng là thông kỹ văn văn, nhà người có chứa nhiều âm nhạc, nên con cháu mới được hiển đạt như thế. Nghe nói ông, bà của ông Lê-dinh-Nhiệm vốn người ở Trung-kỳ, năm loạn Tây-sơn theo đức Thế-tổ vào Nam, lập nên công lớn, hồi trước cư ngụ ở Sadéc, sau mới dời về Chợ-lớn. Ông Lê-dinh-Nhiệm: người thuận hậu, học hành giỏi văn chương hay, có dạ từ thề mãn thời, nhưng vì bởi làm lao碌, chán ngắt bước đời nên— an nhàn thú phận, không chịu ra làm quan, cứ ở nhà vui chơi theo thú thì từ, hồi năm trước ngài có đến thăm con thứ bảy ngài là ông Lê-dinh-Phát làm chủ quận C. L. Ngài có ghé lại nhà ông già tôi chơi, ngài có đọc mấy bài thi của ngài làm cho ông già tôi nghe, tôi còn nhớ mãi mai được ít câu:

1. — Hai câu kết đi chơi nói Dục-Túy (là nói Non-nước ở tỉnh Ninh-bình (Bách-kỳ) Bụi công vì ai tìm chữ khóc. Bầy ông đưa rước ngõ lao xao.
  2. — Hai câu trạng họa bài thi ký mới (1) của quan Phan-thanh-Gián. Thảo ngay sau trước cho bền chắc. An ái xưa nay chẳng lạ lùng.
  3. — Hai câu luận bài thi tự thuật. Ông cha sớm khuất mười phương phạt Con cháu xa chơi bốn hướng trời.
- Coi thể thì biết thì tứ của ngài tài tình lắm, chẳng cần dùng điển tích, mà nhờ năng thiết hay, ngài mất năm nay đã sáu bảy năm rồi, à ông già tôi còn nhắc nhớ ngâm nga mấy câu thi của ngài hoài.
- Bà cả đã già trên 70 tuổi, mà diện mạo nghiêm trang, nói năng mềm mỏng, mỗi khi con cháu về thăm bà, thì bà lấy chữ nghĩa-phương mà dạy bảo, bởi vậy cho nên con cháu ở ăn phép tắc, chẳng hề biết khi dè ai, và lại có bụng thương người: Thấy ai đói rách thì cho tiền cho vải, thấy ai đau ốm thì cho thuốc cho men. Bà ở hiền từ như thế, nên sanh con cháu cũng hiền từ như hậu như

(1) Gửi cho vợ. — Nguyễn câu thi của quan Phan-Đường mây cười tở ham dong ruồi. Trương Huệ thương ai chịu lạnh lùng.

cách, đọc thơ «Lân-chí», cảm mến chàng công.

Luôn tiện chị em tôi ghé lại viếng nhà hàng quan huyện Lê-dinh-Lưu, (quan huyện Lê-dinh-Lưu hiện làm chức giáo quan tại trường Chợ-lớn) ngài là con trai thứ sáu của ông Lê-dinh-Nhiệm. Ngài có dạ nông nả về đường kinh tế đã lâu. Tiệm ngài buôn bán đắt, không thua chi mấy tiệm Khách-trú. Hai ông bà thấy chị em tôi còn nhỏ mặc dầu, song tánh từ nhiên tiếp đãi cũng từ tế như khách có tên, chớ chẳng phải thấy nhỏ mà có lòng khinh bỉ, không ngó ngàng tới, Ngài có nói chuyện qua về cảnh tượng thương chiến bấy giờ tôi nghe lấy làm cảm kích. Song cái via tôi quên lãng, không nhớ được mà thật lại cho có bác anh chị nghe, thiết là ửng lăm, chị em tôi không biết đi thăm ai nữa, tính đi rảo rảo các nẻo đường xem thành phố phong cảnh chơi.

Chợ lớn này là một chỗ Đại-địa, lại là kho trữ Hàng-hóa (táo khậu) của các nhà buôn (khách-trú) trong lục tỉnh. Phố xá tàu thuyền không biết là bao nhiêu, ở châu thành thì có quan Đốc-lý, ở tỉnh lỵ thì có quan Tham biện, và các ti các sở dân số đông xấp hai ngoài Sài-gòn, mà chệt thì phần nhiều hơn hết. Chị em tôi bước lại đường quảng-tông-cải (Rue de Canton) bắt từ đầu này đi đến đầu kia, hai bên phố toàn là tiệm chệt, không có một tiệm Annam nào xen vô đó, còn người Annam ta vô ra mua bán với chệt cũng như thường, không có sự chi lạ, (mấy đường lớn kia coi cũng vậy, chẳng cần phải thuật làm chi cho mất ngày giờ) còn mấy con đường nhỏ là phía nhà nhóm chợ (mà ở chặng xa kia) rải rác có một ít cái tiệm Annam ta buôn bán cũng đủ các thứ hàng hóa, mà coi mới không thanh vượng bằng tiệm chệt, (vì chệt nó chiếm mất địa-thế của ta đã lâu đời rồi nó dựng nên cơ-sở khắp cả mọi nơi phần thì Annam ta có nhiều kẻ bắt lương vẫn còn vụ tức chệt lắm, cho nên ta khó mà đơm đương được với nó. Nhưng vậy mà ta phải đầu lưng hợp sức, bên chí gần công, thì có lẽ một ngày kia chệt phải nhường lại cho ta vài ba bước.) Ở ngoài mấy cái nhà nhóm, người Annam ta buôn bán cũng đông,

mà không lấy chi làm nhà, tôi hỏi thăm, họ nói, năm nay ốm gạo kém, không ai mua chắt chi lắm, ngồi bán cầm chừng mà độ nhứt đó thôi. — Chị em tôi bắt đi ra, dọc theo đường mé sông, gần tới tiệm D-X-A, có gặp một bà ở lục tỉnh vô tiệm đó bỏ hàng (vào xuyên nhiều lảnh v.v.) mà bà lại dặn người đi với bà đứng ở ngoài lề đường coi chừng, tôi ngó chung quanh đó không có cái chi hết, mà sao bà lại biểu người này đứng coi chừng, hay là coi chừng ai chẳng? tôi cất có lại hỏi người ấy, thì người ấy nói rằng: « Bà này giàu lắm, mà ưa mua đồ của chệt quá lán nào bà vô tiệm này, cũng mua tới hôn, năm ngàn đóng bạc hàng lậu, bà sợ ông Tọc-mạch ở quán Thời Báo lộ mó đầu đó rồi rêu mắt danh tiếng của bà hoặc bắt bà mà giao cho Nông-Cổ đảng quảng xuống hào cho cả soát ăn bà đi!

(Chưa hết)

Hàng xe hơi đưa bộ-hành

Tại Long-xuyên, có MM. Lê-quang-Sô và Nguyễn-văn-Phụng, có sắm 3 cái xe-hơi, 6 chỗ ngồi, để đưa hành-khách từ Long-xuyên, Thốt-nốt và Cán-thơ. Những người du-lịch muốn mượn riêng đi chơi ở Long-xuyên xuống Cán-thơ, Sóc-trăng và Bạc-liêu cũng được.

Cúi xin chư qui-ông chiếu cố.

Chủ-nhơn cần cáo.

EDEN-CINÉMA

Tuần này rạp hát bóng Eden-Cinéma hát nhiều lớp lạ, hát tinh những tướng mới đã hay mà lại vui, thuở nay Nam-kỳ chưa hề có. Liệt vị hãy đến xem chơi cho tiêu khiển.

Phủ-sơn Thương-cuộc

Nhơn cuộc phong-chào để chế bắc-hóa, nên chủ thực-giả ở Phủ-sơn (Cáibè) và các làng trong tổng Lợi-thuận, hiệp nhau kêu hùng lập tại Phủ-sơn một tiệm bán đồ hàng tạp-hóa và đồ nhứt lấy hiệu là « Phủ-sơn Thương-cuộc ».

Cứ đặt chức trong hội như vậy: M. Phạm-trung-Ngôn, chánh-hội-trưởng. MM. Ng. phong-Cương } Phó-hội-trưởng Cao-hưng-Long } M. Cao-hải-Đề, Từ-hàng Trần-thanh-Xuân, Quán-lý Lê-văn-Phượng, Thủ-bộ và 12 hội-viên

Vì việc sắp đặt diên-trị, nên hôm ngày 21 tháng chạp Annam, mới mở cửa buôn bán.

Đến 7 giờ ban mai ngày mồng 4 tháng giêng Annam, nhằm ngày 23 Février 1920 thì làm lễ khai trương. Khi ấy ngó vào căn phố số 3, đường chợ, thì thấy nghi tiết bày bố chỉnh-tề giầy bông đèn giấy giăng rực rỡ. Lúc 8 giờ, bàn hội và các phần hùng tế-tru rất đông, làm lễ xong, lối 10 giờ trưa, có M. Phạm-trung-Tiêu, nhưt hàng Cai-tổng sở tại, đến dự lễ khai-trương.

Rồi tiệc rượu, đến tuần chầu-magne ông Cai-tổng Phạm-đại-nhơn đứng dậy cảm tạ rượu qua lên mà khuyên bàn hội mấy câu này:

- « Quyền lợi từ đây thấy rõ ràng,
  - « Khuyên người trong hội khá nông trang!
  - « Chen vai chung gánh đều công-ích!
  - « Với khách xa gần khỏi hổ hàng!»
- Đoạn rượu rượu dưới đất mà tặng Phủ-sơn Thương-cuộc như vậy:
- « Thương-khả tranh hề lợi khả tranh.
  - « Thương, lợi từng tư thì kiến sanh.
  - « Cấn hưng thổ hóa, 1 rung nam hóa.
  - « Tru-yên tượng thiên thu bát hũ danh ».

Hãy ông rượu Amer Honoré là một thứ rượu tiêu hóa độ nhứt. Có một mình hàng Denis Frères gá trở mà thôi.

Giữ lời, kẻ M. Cao-hải-Đề bước ra đọc một bài chúc tặng lễ khai-trương Phủ-sơn thương-cuộc, như vậy:

Chư tôn,
Tôi lấy làm hân-bạn mà hiệp mặt chầu-tôn trong giờ này, là giờ lễ khai-trương Phủ-sơn Thương-cuộc. Vậy xin lịch-trần các đức lợi-hại của chúng ta thì cho trong lúc khởi đoan và hiện kiem che chầu-tôn tương tất:

Từ ngày cuộc phong-trào để chế bắc-hóa, chủ sở phát hiện ở Saigon, kế lục-châu anh-hương đó mà lập hội kêu hùng mong hiệp cổ dinh thương; mà cạnh tranh quyền-lợi.

Nghĩ vì chúng ta sanh trên bầu não-nhiệt, phải làm làm sao cho trọn vẹn phận rầu mây, đôi với dị-bang cho khỏi hổ; nên cũng noi gương Lục-châu mà xướng hội, kêu hùng. Thời may chầu-tôn (là những người có mặt hội tại đây và chầu vị văn mặt) chẳng phụ nghĩa cả đồng-ban, đồng tâm cộng lực, hề nhau ký tên vô số hàng rất đông.

Trong mây kỳ góp bạc, thì cũng có nhiều vị mất đa-đoan việc nhà, cho nên bé trẻ. Nên thương-cuộc lúc đó tuy lập thành mà coi mới không vững dặng.

Rồi lại, thấy ngày giờ nhạc, thúc là lôi rầm, 16 tháng chạp, tôi e đề trẻ qua dịp tiết người-dân thì lòng người giải đãi đi chăng! Cho nên mới trân tở các điều cho ông chánh-hội-trưởng của ta rỏ. Bởi đó, ngài mới phái tôi đi Mytho hiệp mặt M. Đặng-trưởng-Sanh là người thế nguyên cho nhà buôn Lê-Thùy Saigon, bỏ một mớ đồ về mà bán Tết. Chẳng dè hàng-hóa còn nhiều món thiếu sót và sở phí rất nặng nề. Nên buôn bán tuy thành hành mà không đắc lợi bao nhiêu.

Vả lại chúng ta mới dinh-thương lâu này là lần thứ nhất, bước đường bợ-ngợ vì chưa đặng lão-thông. Song chúng ta cũng nguyện gìn giữ cho đến cùng mà mua lấy cái tinh giá danh của Phủ-sơn Thương-cuộc và của đồng-ban trong bữa đồng.

Chư tôn,
Phủ-sơn thương-cuộc tuy là một cái hội buôn nhỏ, song xét kỹ lại không sao mà rõ đặng là vì nêu các phần hùng

đương nệ xa gần, tới lui buôn bán và các vị thừa hành đại-biểu trong hội rên lòng ngay thật thì tất nhiên sẽ tấn phát thêm lên. Nhờ vận-hội mà chúng ta lập thành, song cũng nên kể ít gương buôn cho chư tôn nhà thánh :

Là lúc Phú-sơn thương-cuộc mới khởi đơan kêu hùng thì có nhiều người đi-nghị rằng Lỗ, rằng Lôi và cứ ché ép Annam làm gì hơn khách-trú. Đến lúc khởi sự bán buôn, có người đến mua một món đồ giá đáng 5 cái, hội bán cho 0\$48, lại ché mắc, bèn chạy lại tiệm chột, Nói vậy :

— Tài-phú ! Cái này bán mấy ?
— Hà ! ông mua tính 0\$60, á !
— Bèn tiệm Annam bán tới 0\$48, tôi không mua, kia !
— Thôi, ông muốn mua tính rẻ rẻ, bán ông 0\$45, há !
— Annam bán mắc quá ! Các chú ở từ tế thật !

Rồi phải thôi sao, trả bạc xong, xách vật ấy đem đến tiệm Annam liện trước mặt Tài-phú mà mắng rằng : « Sao Annam bán mắc. » Người Tài-phú muốn giữ việc hoà-bình, nên nói phui-pha cho qua buổi. Chư tôn nghĩ coi ! Có phải chột nó muốn phá hoại cuộc thương-mãi của ta và làm nhơ danh giá Phú-sơn thương-cuộc chăng ? Mà lại cậy tay Annam làm bù-nhìn mới tức cười chớ !

Đầu mà lời thì-phỉ dèm-siếm, biếm ché bao nhiêu thì ta cứ bền vững bấy nhiêu. Vậy chúng ta mà lập Phú-sơn thương-cuộc này mà đặng thành trụ thì chớ khá quên ơn trước là ông Cai-tổng Phạm-dại-Nươn hết lòng khích-lệ mà chư-tôn nên ghi vào dạ rằng : « Hội lập trong 3, 4 tháng, chưa buôn bán chút, từ kể đóng rồi, để trong phố của ngài bấy lâu, mà ngài không tiêu tiền phố đóng nào hết ! Ngài là một người đại ân nhưn của thương-cuộc chúng ta đó. Và

Mới ai Nam-kỳ một thứ rượu **Vieille Eau-de-Vie** làm ra tại Đại-Pháp biểu là "BACCHUS".
Không có thứ rượu nào bì kịp.
Một mình hãng **Denis Frères** có trữ mà thôi.

3 ông chánh-phó hội-tướng cùng hội lâm-thời hết lòng lo lắng, chúng ta lại phải cảm tạ cô bác xa gần có lòng và giúp tới lui buôn bán với thương-cuộc chúng ta. Vậy nên rập nhau mà chúc cho.

ĐẠI-PHÁP THÁI BÌNH,
Nam-kỳ thanh-trị,

Cai-tổng Phạm-dại-Nươn trước lộc gia tăng Phú-sơn thương-cuộc vinh hiển hồng đồ. Vô tay...

M. Cao-hải-Đề giết lời, nghe võ tay rên rì. Ở ngoài thì nhạc Annam trôi giọng vui mừng, tiếng pháo nổ vang, thật là vui không xiết kể.

Phú-sơn MINH-CHAU.

Ấy vậy mà còn lâm phùng bí lộ chưa chịu nhìn chác là Annam ta vẫn không thối chí, du rằng : Cuộc trò chơi, rập thấy lục-châu đồng như Hội Phú-sơn chớ sai !

Đáng mừng !
T. U.

Bi-phường kỷ-niệm
CHIÊN-SI TRẬN-VONG-ĐÀI

Ngày từ ba 2 Mars 1920, đúng 4 giờ chiều, hội tá-trợ chiến cuộc có nhóm tại phòng nghị-sự của Hội-dòng Quán-hạt, ông Quesnel là Giám-Đốc Chánh-trị-vụ, làm Hội-trưởng.

Trước hết hội xét lá đơn của ông Négrel, là lính-thủy đã có bị thương tại thành Dixmude năm trước, người xin phép đi cùng các hàng-lính trong Nam-kỳ đặng hát mấy bài hát của người đất. Hội người thầu tiến 10 phần thì cho hội 3 phần đặng để lập « Chiên-si trận-vong-đài » tại Saigon.

Hội chịu cho phép và ông Quesnel sẽ gửi thơ cho các quan Tham-biện Chủ-tính đặng xin trọng đãi ông Négrel.

Hội lại có tiếp đặng một lá đơn của ông Nuibo nói rằng người muốn hát một đêm 18 Mars này tại rạp hát tây Saigon có hội Nam-kỳ Báo-chương làm

chủ-tịch. Số tiền bán giấy, trừ số phí rồi, còn bao nhiêu thì để giúp đặng cái : « Chiên-si trận-vong-đài ».

Hội cho quệp liền không cần chi hết, Số tiền hết thầu được bao nhiêu thì giao lần cho Thủ-bổn của hội Nam-kỳ Báo-chương.

Đã vậy mà ông Nuibo muốn có tiền cho nhiều đặng lập « Chiên-si trận-vong-đài » nên có tờ ý với hội rằng người tính lập cuộc xô số đặng bán ra 10 ngàn giấy số, mỗi cái giấy giá 2\$00. Cuộc xô số này cho trúng hai số 2 cái xe hơi Dodge, một cái giá 3.500\$00 và một cái bán lại giá 2.300\$00.

Hội ngợi khen ý ông Nuibo, song có nói rằng hai cái xe hơi ấy nên mua trong 2 hàng khác nhau hay hơn là mua tại một hàng. Ông nuibo tỏ rằng xe hơi trong mấy hàng khác không phải thứ cần dùng như ý muốn đó.

Hội nói như vậy song cũng cho phép ông Nuibo lập cuộc xô số và cho phép dán cáo-thị cho « Chiên-si trận-vong-đài » số và cuộc hát đêm 18 Mars. Cuộc xô số thì định ngày 15 Avril mới xô. Hết việc rồi bài hội hồi 4 giờ 45 phút.

(Hội Báo-chương thông tin).

Chợ cũng đi ăn cướp

Đêm 28 rạng 29 tháng chạp Annam, lối 10 giờ khuya, tại Hiệp-Hòa có xảy ra một vụ ăn-cướp có súng giã, đánh nhà tên Đoàn-văn-Điều ở gần chùa Phước-hưng.

Nhờ các viên chức trong làng và dân chúng đông tâm. Nên khi bọn ăn cướp mới phá cửa, tên Điều la làng thì M. Cựu xã Huợt và Hương-thân-Nhuận, qui dân tiếp ứng. Đến nơi thì bọn ăn cướp đã tom góp tài vật của tên Điều vừa thoát ra cửa. Đàng này M. Huợt giắt chừng 12 tên dân làng chặn đánh, bọn ăn-cướp hô háng. M. Huợt e dân làng thôi chỉ mới kêu bảo rằng : « Anh em chớ sợ, súng giã chẳng hại gì. » Nhờ vậy mà dân chúng xáp lại hỗn-chiến với bọn ăn-cướp trót giờ, trong bọn dân làng có tên

Hoài và tên Biển sáo thông võ-nghe, nên bọn ăn-cướp cứ đứng không lại phải lui. Dân làng rượt theo chừng 100 thước, đánh luy đặng một tên tại trận và nhiều đứa khác bị trọng thương kéo nhau đổ về làng Xuân-Sơn. Khi dân làng theo đến ranh làng thì lặn lẽ như tờ không một ai tiếp ứng !

Ăn-cướp đã về ở rồi, đây nhắc lại tên ăn-cướp bị dân làng bắt, khi xét kỹ lại thì là một thằng chệt, bài-chiến Lôi-Lâm, làng cật và lý lịch nó khai không rõ ràng, thấy nó trọng thương nên Hương-quản đem rapport giải thăng đến quan Biện-lý Mytho. Quan thầy thuốc khám thương tích rồi, Á-xúc Lôi-Lâm liền xô-khám !

Vụ ăn-cướp này xảy ra cách nhà M. Cao-hải-Yến, nông-nghiệp chủ, ở Hiệp-Hòa, ước 500 thước Laugsa.

Qua ngày mồng 7 tháng giêng Annam năm 26 Février 1920, M. Cao-hải-Yến có thừa với làng, thưởng tên Hoài và tên Biển mỗi tên 10 \$ 00, đặng làm gương trong làng.

Các việc còn đợi lệnh quan trên, tra hỏi tìm bắt nội bọn.

Caibe, MINH-CHAU, lai tin.

Công vầu lược lược

Vì lời nghị quan quyền Thông-độc Nam-kỳ ngày 20 Février 1920 :

Thiên-bổ ông Nguyễn-dăng-Khoa, Đốc-phủ-sứ, hành sự tại Toà-bổ Sadec, đi ngôi chủ quận Lai-Vung (Sadec) thế cho ông Trần-quang-Tuất, Phủ hạng nhì, bỏ đi chỗ khác ;

Thiên-bổ ông Trần-quang-Tuất, Phủ hạng nhì, chủ quận Lai-Vung, đi tòng chánh quan chủ tỉnh Mytho, đặng trấn nhậm quận Chợ-gạo thế cho ông Nguyễn-văn-Thâm, Huyện hạng nhì, bỏ đi chỗ khác.

Thiên-bổ ông Nguyễn-văn-Thâm, Huyện hạng nhì, chủ quận Chợ-gạo (Mytho) đi tòng quyền quan chủ tỉnh Sadec (Toà-bổ) thế cho ông Nguyễn-dăng-Khoa, Đốc-phủ-sứ, bỏ đi chỗ khác.

Thiên-bổ ông Phan-thành-Kính, Huyện hạng nhất, hành sự tại Toà-bổ, qua ngôi chủ-quận quận châu-thành Travinh.

Thiên-bổ ông Dương-tấn-Thạch, Huyện hạng nhì, hành sự tại Toà-bổ Hatien, qua ngôi chủ quận Giang-Thạnh (Hatien) thế cho ông Trương-minh-Hy, Phủ hạng nhì, đặng phân hồi hưu đường lão.

Thiên-bổ ông Ngô-văn-Chiếu, Huyện hạng nhì, hành sự tại Toà-bổ Tânan, đi tòng chánh quan chủ tỉnh Hatien (Toà-bổ) thế cho ông Dương-tấn-Thạch, bỏ đi chỗ khác.

Vì lời nghị quan quyền Thông-độc Nam-kỳ ngày 18 Février 1920 :

Thầy Nguyễn-văn-Ngọc, số hiệu 216, có bằng cấp tài năng trường Điều-dưỡng Cholon, đặng cấp bằng làm Điều-dưỡng thí-sai hạng ba và bỏ đi tòng quyền quan chủ tỉnh Thudaumôt.

Thầy Đặng-văn-Minh, có bằng cấp tài năng trường sơ-học Pháp-Việt, đặng cấp bằng làm Thầy-giáo và bỏ đi tòng quyền quan chủ tỉnh Thudaumôt.

Thầy Lý-thanh-Thoai, số hiệu 217, Điều-dưỡng thí-sai tạm tại Dépôt Central des Médicaments de l'Assistance Médicale en Cochinchine, đặng cấp bằng làm Điều-dưỡng thí-sai hạng ba.

Vì lời nghị quan quyền Nguyễn Soái Nam-kỳ ngày 18 Février 1920 :

Thầy Nguyễn-ngọc-Thiếu, số hiệu 352 Phó tổng hạng nhất, Tổng Hoà-quốc (Mytho) đặng cấp bằng làm Cai-lưu, Hạng ba tổng Hoà-quốc, thế cho ông Nguyễn-văn-Ngan, đặng phân hồi hưu đường lão.

Thầy Trần-văn-Thường, số hiệu 218, có bằng cấp tài năng trường Điều-dưỡng Cholon, đặng cấp bằng làm Điều-dưỡng thí-sai hạng ba và bỏ đi tòng quyền quan chủ tỉnh Giadin.

Thầy Nguyễn-văn-Đầy, Giáo-tập hạng sáu, dạy tại trường Travinh, đặng phép đổi chỗ với thầy Trần-văn-Ngón, Giáo-tập thí-sai hạng nhất, dạy tại trường làng-Chợ giữa (Mytho).

Sở phí đi đường của hai thầy này thì về phần hai thầy chịu lấy.

Vì lời nghị quan quyền Thông-độc Nam-kỳ ngày 19 Février 1920 :

Thầy Nguyễn-thế-Vinh, có bằng cấp tài năng trường Tạo-tác (khoa khám-đạt) đặng nạp dụng làm chức Hca-sanh tạm sở khám-đạt tiên ngày mỗi ngày là 1\$50, kể từ ngày 18 Septembre 1919 là ngày lãnh việc.

Lời rao đấu giá

AVIS D'ADJUDICATION

Lieu, date et heure de l'adjudication : Le Jeudi Vingt-Cinq Mars 1920 à dix heures au Bureau de l'Ingénieur en Chef des Travaux Publics de Cochinchine à Saigon.

OBJET : Entreprise de fourniture de 1500 m³ de latérite nécessaire à l'empierrement de la Route Provinciale N°40 de Cantho à Rachgia, section comprise dans la Subdivision de Rachgia du km. 73x600 au km. 76x600.

Importance approximative : 8700\$00
Cautionnements provisoire et définitif : 100 \$ 00 et 2000 \$ 00.

Bureau où le Cahier des charges peut être consulté : Bureau de l'Ingénieur du Service Ordinaire « Arrondissement de l'Ouest ».

Rượu Eau de vie Dejoan

Đã thớm mà lại ngon. Ai uống cũng đều ưa.
Có một mình hãng Denis Frères có trữ mà thôi.

TIEU-ĐAM

Đã hên lâu những mảng vui thú giang-hồ, mai đầu non chiều góc biển, trời nổi bình bông, trái xem mây chỗ danh-san thẳng cánh. Thoán mắng vậy mà ngày lụn tháng qua, hơn trót năm ngoài, không viết được bài chi mà giúp vui cho chư độc-giả. Có khi các ngài tưởng đầu giá đã rũ rồi, nên mới biệt tích vẫn tâm từ ấy.

Nhưng nhờ có trời nổi vậy nên giả mới gặp thêm được nhiều chuyện rất vui đáng tức cười, giả cũng tọc mạch lượm lặt góp nhóp để dành ; thỉnh thoán giả biên lần lần gửi đến cho ông chủ-bút tô điểm lại mà ấn hành, cho liệt vị nhả quang, dĩ trợ nhứt tiếu.

Già nhớ lại lúc già ở Châu-đốc đi qua Hà-tiên đi dài theo kinh Vĩnh-Tế, đi dọc đàng trời nắng, khác nước, nên già phải ghé vào một nhà kia ở dựa mé đàng đặng xin nước mà uống và nghỉ chơn giày lát rồi sẽ thượng trình.

Chẳng dè, khi già vừa bước vào cửa thì già thấy trong nhà ấy có hai vợ chồng tuổi chừng lồi bốn mươi ngoài, đang cầm một bức thư, làm le muốn kìm người mà mượn đọc (vì hai vợ chồng đều dốt chữ). Thấy già bước vào thì chào hỏi và mời ngồi, rồi bưng nước cho già giải khát. Già uống nước vừa xong thì người vợ nói với chồng rằng: « Cha nó không hỏi thử ông-anh đây coi có biết chữ hay không? Như biết thì sắn đây mình mượn ông-anh đọc giùm cái thư tiện hơn, khỏi phải đi đâu mượn ai xa xắt. »

Già nghe nói vậy thì cũng chẳng đợi người chồng hỏi già làm chi, già liền đáp lại rằng, già cũng biết chữ-chữ đỉnh. Người chồng nghe già xưng biết chữ thì mừng; bèn nói với già rằng: « Số là hai vợ chồng tôi sanh được có một con trai, mà nó hoang-dàng lắm, bất tuân giáo hóa; lúc nó mới 17 tuổi thì nó đã hoang rồi. Bỏ vợ chồng tròn đi đã bốn năm nay, biệt tin biệt tức. Mới hồi sớm mai này tôi có được 1 cái thư, của nó gửi về, mà vợ chồng tôi thì dốt, không biết đọc làm sao, vậy xin ông-anh làm ơn đọc giùm, đặng coi biết hun hũ nào cho biết. » Và nói và trao cái thư cho già. Già liền tiếp lấy mở ra mà đọc.

THƠ NHƯ VẬY:

KÝ VỤ PHỤ MẪU, HAI CHỖ MIÈNG TRƯỜNG; KÈ TỪ CON THẬT THỔ VONG HUƠNG, LÊN GIA-ĐỊNH LÍNH BANG ÁO MÀO.....

Già mới đọc tới đó, cả hai vợ chồng đều mừng rỡ vô cùng mà nói với nhau rằng: « Cha chà! Thăng con mình nó hoang nó đi mà ngày nay nó nhờ phước

Ơm của tổ-tiên mà làm nên rồi; trong thế nó đã làm quan chức chi lớn lắm. đây nên mới được linh bang áo mào; vậy xin ông-anh đọc luôn khúc sau thế nào cho biết. »

ĐỌC KHÚC SAU:

HAI TAY CẢM GIÁO, ĐUỔI 8 ĐỨA CẢM CỜ.....

Già đọc mới tới đó, người chồng vùng nói lớn rằng: « Uả! Nói vậy thăng này nó theo hát bội mà! và nói và dứt phứt cái thư xé tan xé nát thế thốt om sòm, làm cho già ngạc nhiên ngẩn ngơ rồi cũng tức cười nòn ruột. »

VINH-AN-HA, DU-NHIEN-TỬ.

Nhàn-Đàm

HA HAI ANH NÀY VÔ-LƯƠNG QUÁ...!!

Nhà kia có nuôi ba con thú, con thứ nhất là ĐỀ, con thứ nhì là THỔ, con thứ ba là CHỒN-CAO; trong ba thú này chỉ có anh thỏ mới gõ được vợ của một đồng loại của nó làm cho THỔ kia giận bỏ vợ lại cho nó xắt. Vì tánh ghen nên THỔ ghét anh ĐỀ XỐM đáo để, ghét mà lại sợ, sợ là sợ ĐỀ XỐM o phứt vợ anh đi. Thấm thay! trong ba thú ấy, thì duy có THỔ không sừng nanh chi, thêm anh chồn Cao thì quen tánh lưng lẳng thường hay nộ nạc anh THỔ làm cho THỔ ta tuy là chung một nhà mà không biết chơi với ai, buồn thết phải theo ý với chồn xin làm quen, CHỒN thấy THỔ yêu cũng không nói tới, chơi nhau ít lâu CHỒN mới hỏi thử THỔ:

— Này anh! đáng lẽ thì anh chơi với anh ĐỀ mới là phải hơn, là vì tuy anh có sừng song tánh tình thuận hậu, chứ còn như tôi, anh cũng chán rỏ; làm ra

thật sống nhất là: gà, vịt, thỏ, heo, mà sao tôi coi y anh ghét anh ĐỀ quá vậy??

— Tôi có nói đầu chi anh, thà mà anh dữ, đầu có ăn thịt ăn cá chi tôi, tôi cũng đành, chứ còn anh ĐỀ XỐM tuy anh hiền, song tánh xấu nhưt, chẳng luận già trẻ chi, miệng chơi với ai thì gõ quách vợ người ta thôi!! Vậy chứ anh không thấy bầm râu ĐỀ anh đó sao?? Tôi nói thật: nếu mà anh muốn đến cửa tôi, thì thà để tôi đi vay tiền thuê học mà cho anh, cho anh đi về, chứ tôi chẳng hề cho anh bước vô tới cửa tôi đâu!

— Vậy sao! ở cũng bởi anh ĐỀ đã có tiếng mà!!

Cách năm sau chồn theo chủ đi xa về, thầy đồ rầy anh THỔ lại thích chơi với anh ĐỀ XỐM lắm, miếng bước ra khỏi nhà thì cặp kè không rời nhau. CHỒN nhớ lời THỔ nói khi xưa mới hỏi thỏ: UẢ! sao mà lông này anh lại ưa anh ĐỀ lắm vậy? Anh còn nhớ lời anh nói khi xưa với tôi chẳng??

— Hàng thật tôi không tròn lời nói, song xin anh chờ dùm tôi, vì khi xưa anh ĐỀ XỐM còn trai tráng, sắc mặt còn măng mà, thì tôi sợ ở nhà tôi nó mà phứt ảnh, chứ lúc anh đi khỏi ảnh ở nhà đau một chuy'n tưởng chi, nhờ họ bả cho bà chủ đỡ nước Á-PHIFN cho ảnh uống mới mạnh được. rên từ đây đến chừ ảnh mang bệnh ghỉên, nhừ ảnh đã xanh lét đó, cơ ấy tánh ảnh bớt lột ĐỀ. lại lúc nó vợ tôi còn xuân chớ chớ chừ nó đã sanh được hai mặt con rồi, nên xem ra bành xành lắm, vì dấu anh ĐỀ không ghỉên khi ảnh cũng hết thích!!

— HA HA!! thật anh là đứa vô-lương, không nhớ lời mình đã đoan với bạn, thì thôi! từ đây tôi chẳng thêm giao hảo với anh nữa, mà tự bậu nếu tôi nghe anh nói hành tôi đều chi thì tôi không cảm được tánh ăn thật sống của tôi nữa, mà vì dấu anh ĐỀ XỐM có binh anh, nói thật, tôi cũng nguyên bứt sạch chòm râu ĐỀ anh luôn thế!!!

HI-HI-HI!!!

Ký tên: *Entre ami il faut être franc.*
rằng: Bàng hữu chi giao chỉ v tin.

BẢNG DANH MÃY VI ĐỒNG TIỀN

QUÍ DANH	CHỖ Ở	SỐ BẠC	NGÀY MUA	NGÀY MÃNG
Ông Nguyễn-hoà-L...	Vinh-sanh-đường Longxuyen.	5.00	1 ^{er} janvier 1920	1 ^{er} janvier 1921
» Trần-vân-M....	Hội-dồng Cái-bè.	5.00	» février 1920	» février 1 21
» Nguyễn-vân-Ch.	Hội-dồng Longxuyen.	5.00	» octobre 1919	» octobre 1920
» Phạm-kim-Kh..	Vinh-trạch Bac lieu.	5.00	» février 1920	» février 1921
» Tâm.....	Rachgòi Cantho.	5.00	» janvier 1920	» février 1921
» Trần-quí-D.....	Bát-sét Sadec.	5.00	» janvier 1920	» janvier 1921
» Cao-vân-V....	Hội-dồng Rachgia.	5.00	» juillet 1919	» juillet 1920
» Nguyễn-vân-Ph.	Thanh-xuân-dồng Tanan.	5.00	» janvier 1920	» janvier 1921
» Triệu-vân-T....	Cai tổng Bac lieu.	5.00	15 février 1920	» février 1921
» Nguyễn-thành-T.	T. P. Pnom-penh.	5.00	» février 1920	15 février 1921
» Nguyễn-kim-Th.	Interpète Mytho.	5.00	1 ^{er} février 1920	1 ^{er} février 1921
» Nguyễn-vân-Tr..	Độc-phổ-sư Mytho.	5.00	» février 1920	» février 1921
» Hồ-vân-H.....	Tân-hưng Sadec.	5.00	15 février 1920	» février 1921
» Nguyễn-kim-Th.	Lái-thiền.	5.00	7 février 1920	7 février 1921
» Nguyễn-tri-Ph..	Ba-trinh Soctrăng.	5.00	1 ^{er} janvier 1920	1 ^{er} janvier 1921
» Nguyễn-vân-T..	Mỹ-tường Cai-lậy.	5.00	8 février 1920	8 février 1921
» Hương-chủ-Th..	Lương-tám Long mỹ.	5.00	1 ^{er} janvier 1920	1 ^{er} janvier 1921
» Phùng-thiết-Q..	Phước-vinh-Tây Cánhgiác.	5.00	» janvier 1920	» janvier 1921
» Nguyễn-vân-Tr.	Huyện Á Tâyninh.	5.00	» février 1920	» février 1921
» Châu-M.....	Thái-bình Tâyninh.	5.00	» janvier 1919	» janvier 1920
» Lê-thượng-Ng..	Cairang Cantho.	5.00	» novem. 1919	» novem. 1920
» Đỗ-vân-L.....	Phủ-lâm Tânchâu.	5.00	» janvier 1920	» janvier 1921
» Lâm-quang-K...	Secrétaire Caumau.	5.00	» février 1920	» février 1921
» Đỗ-kim-C.....	Propriétaire Giarai.	5.00	» juin 1919	» janvier 1920
» Phạm-thành-Đ..	Lộ-bé Bac lieu.	5.00	» mars 1920	» mars 1921

Lò máy làm dầu

của Ông Nguyễn-chiều-Thông tại đường Palikao và Quai Bonnal Cholon

Tại đây có bán đủ thứ bánh dầu: Đậu phộng, đu-đu, Cao-su, mè và cám dừa v.v. Có máy xay làm ra đủ thứ dầu theo kim-thời.

Có máy xay các thứ xương thú như là: trâu, bò và heo v.v. Xay xương nát liền ra như bột, để dùng làm phân mà trồng những là: mía, thuốc, hoặc Cao-su tốt lắm. Nhứt là dùng nó mà rải ruộng thì qui biết đường nào. Ruộng nào có phân bẻ rải phân này thì bả liền và trúng lắm. Bón Trung-quốc như Thượng-hải, Thiềntàn và Hàng-châu các xứ, hiện nay người ta dùng rơm bột xương thú làm phân mà trồng cam, quít và các thứ trái cây tốt lắm.

Chư qui-khách lúc rảnh rang xin đến tại lò máy này xem chơi thì rõ công việc làm là thế nào.

Bán tiệc muốn cho vui thì phải có rượu bột hiệu Tisane Marquis de Bergéy demi sec.

Có một mình hàng Denis Frères có trữ mà thôi.

Tiểu thuyết

AI LÀM ĐƯỢC

(Tiếp theo)

Khi ra ngoài Trường-Khanh thấy Bàng-Tâm ngồi chờ ở bên nói với Chi-Đại rằng: « Cô-hai đây là người bạn thiết với eh ở nhà. »

Chi-Đại hỏi biết là Bàng-Tâm thì mừng rỡ và cảm ơn hết sức.

Chi-Đại bèn thuật các việc mình về thành linh gặp cô Phủ đương toan thuốc vợ cho hai người nghe và nói lại đây là cô ý muốn mình oan cho hai người và mượn Thầy-kiện làm đơn cáo cô Phủ.

Trường-khanh nói: « Quan Biện-lý mới thả tôi với cô hai hồi sớm mai này, chúng tôi tưởng anh chưa về nên mới lại đây tính cũng mượn Thầy-kiện lập thế đem chi về bên ông và kiện cô Phủ về

việc thế này chúng tôi nữa. May nay có anh về đây vậy anh tính thế nào mà báo thù? »

Chi-Đại nói: « Sự báo thù tôi đã tính rồi hết. Thôi vô đây có ông Trạng-sư rồi tôi sẽ nói cho hai em nghe coi được cùng chăng. »

Nói rồi ba người bèn dắt nhau trở vô phòng ông Thầy-kiện. Chi-Đại đọc hết đầu đuôi chuyện cô Phủ tráo thuốc mà giết mẹ vợ anh ta cho ông Thầy-kiện nghe và chỉ chứng là ông Sen, ông thầy thuốc Đai và tên Vạn ở Cai-tàu. Anh ta lại đọc việc đi Ân-độ về gặp cô Phủ đương đỡ thuốc độc cho vợ uống và trao thuốc ấy cho ông Thầy-kiện coi. Ông Thầy-kiện lấy thuốc và biên hết thấy các lời của Chi-Đại nói đặng có làm đơn.

Trường-Khanh cũng biên làm một cái đơn kiện thế diện của anh ta và Bàng-Tâm luôn thế. Ông thầy kiện đòi số phí hết thấy là sáu trăm và hứa sẽ làm cho ra việc.

Chi-Đại đưa bạc đủ số và biên làm đơn rồi mai trở lại coi. Việc rồi ba người trở ra đi ngang qua nhà giấy, mây anh thông-ngôn thấy biết tiếng Langsa đem mỗi cạy gõ không được thì ngó có nửa con mắt

Rạng ngày Chi-Đại về Bàng-Tâm ở dưới ghe còn mình dắt Trường-Khanh lên coi Thầy-kiện làm đơn có trùng ý mình không. Coi đơn đầu đó phải hề; Thầy-kiện mới đem vô tòa và biên hai người về chường nào có trát đòi hầu sẽ gửi thơ-cho hay trước.

Chi-Đại, Trường-Khanh và Bàng-Tâm dắt nhau về Camau đọc hết đầu đuôi các việc cho Khiêu-Nhân và Bạch-Tuyết hay.

Khiêu-Nhân và Bạch-Tuyết thấy Trường-Khanh và Bàng-Tâm về thì mừng rỡ bội phần; còn nghe nói chuyện mượn Thầy-kiện cáo cô Phủ về việc thuốc men thì Khiêu-Nhân nói: « Việc ấy ông không vừa lòng vì miếng mành khố bị hại thì thôi cần gì thừa kiện họ. Ai làm quỷ có trời;

* Những người hút thuốc hút ống điều hoặc hút thuốc vản muốn khỏi bệnh thì hãy hút thuốc hiệu "Globe"

* Có một mình hãng Denis Frères có trữ mà thôi.

Ai muốn mua xe hơi ?

Hãng Bonnefoy muốn bán một cái xe hơi hiệu Sebercider 16 ngựa 4 chỗ ngồi còn mới và tốt, hiệu xe này là hiệu của Tây : ông nào muốn mua xin do nơi bằng Bonnefoy ở đường d'Ormay, gặp gặp vì Monsieur Bonnefoy về tây nghỉ, cho nên muốn bán gấp.

DENTIFRICES
THUỐC ĐÁNH RĂNG CỦA CÁC CHA
BÉNÉDICTINS
de SOULAC
LÀM RA
Thuốc nước, thuốc sệt,
thuốc bột hay là xà-bông.

Tiệm họa chơn dung

Quán Thời-báo mới mở một tiệm họa chơn dung.

Sự khéo hay là không, vẽ một lần mới rõ. Đổn-quán hứa chắc rằng : hề vẽ không in hình chụp thì không ăn tiền công.

Người thợ vẽ có bằng cấp, và có M. F. Martin thợ có danh bấy lâu nay làm đầu phòng vẽ.

Vậy xin đóng bảo chiểu cỡ, gửi về thư thì rõ, giá tin nhẹ, và có nhiều thứ giá từ 8\$ tới 100\$ một cái hình tùy theo hình lớn nhỏ.

Ai muốn hỏi giá thì viết thư, cho M. Hồ-văn-Lang thì sẽ gửi cho 1 cái bản có định giá và thước tất.

Nay kính,
HỒ-VĂN-LANG
Chủ tiệm

(Hình chụp nữa khúc mà muốn vẽ nguyên hình cũng được vậy).

TIỆM
Nguyễn-hữu-Sanh

91, Rue Catinat 91,
SAIGON

Có bán đủ thứ hàng Tàu, hàng Tây tốt lắm mà giá cũng rẻ.

Còn thợ may đóng làm, may đã khéo lại chắc, mà lại may cũng mau nữa.

Có bán các thứ nón Tây của người Bắc làm. Nón ột giá nhẹ.

TIỆM
Trương-v.-Hanh et Co
tại Sadek

Có làm đồ đạc bằng Xi-men (Ciment) dùng để chài cá, chài là song Xi-men, đầu cột, ống gông nước nỉ...
Làm theo ý chủ muốn chúng sai chạy chất nào.

còn mẹ cháu nó chết rồi đầu cháu có kiện thưa ra là thì nó cũng không sống lại được.

Chi-Đại thấy lời ông nói hiển từ như vậy thì động lòng lạnh không muốn ăn thua chi với cô Phủ nữa, song đơn thì Thầy-kiện đã đưa cho quan Biện-ly rồi, nếu mình bãi nại thì e có Phủ trở kiện lại. Chi-Đại, Trường-Khanh và Khiếu-Nhàn bàn nghĩ với nhau một hồi rồi tính thôi để cho Thầy-kiện cái lấy tự ý, chẳng kêu nài chi nữa.

Cách một tháng Bạch-Khiếu-Nhàn nhờ cháu sum vậy vui lòng nên bệnh đã mạnh ra vô trong nhà được, còn Bạch-Tuyết nhờ uống thuốc ông thầy Quán-Đông nên đã lành bệnh.

Bữa nọ có trát tòa đòi ông Sen đi hầu, thì cả nhà đều biết tòa xử việc cô Phủ. Cách ba bốn bữa ông Sen đi về nói tòa xử cô Phủ bả năm tù và bả chạy giấy quan Phủ về tội làm quan bắt mình. Đã biết trả thù được mà cả nhà không ai vui

mừng chi cho mấy vì tuy giận chứ không người nào cố hại cô Phủ tới đường ấy.

26. — PHẢ HỀM NGHỈ

Nói về Chi-Đại đi về mất lợn xôn việc nhà nên chưa tính sổ sách mua bán chi được, chừng việc xong rồi, anh ta mới cho mời Lâm-liên-Thành mà tính sổ. Tính ra thì vốn hai muôn lời được hai muôn nữa. Chi-Đại lấy tiền huê hồng 2 000\$ tiền lương trong một năm này được 900\$ 00, cộng là 2 900\$ 00, anh ta trả lại cho Lâm-liên-Thành 1,000\$ còn được 1,900\$ 00.

Lâm-liên-Thành trả một muôn đồng bạc vốn lại và chia lời gần một muôn nữa. Chi-Đại hỏi mình hùn không mà sao lại chia lời chia vốn là ý gì. Lâm-liên-Thành đưa tờ giao kèo ra Chi-Đại thấy tên họ thì chừng hững ấy mới rõ bụng ông ngoại vợ muốn giúp mình làm ăn.

Anh ta lấy hết lời vốn đưa lại cho Khiếu-Nhàn và thưa rằng : « Bụng ông ở với cháu như vậy, cháu chàng biết nói

tiếng gì mà cảm ơn ông cho xứng đáng. Vậy cháu nay đã có vốn liền chúc đình rồi, xin ông lấy của này lại. »

Khiếu-Nhàn cười và đáp rằng : « Ông cho tiền bạc hoài mà cháu từ nang không chịu lấy nên mới lập thế như vậy cho cháu làm ăn. Cửa ấy ông tính cho cháu rồi chẳng lẽ ông lấy lại. Thôi cháu phải lấy mà dùng. »

Chi-Đại từ nang hoài Khiếu-Nhàn chàng biết liệu làm sao bèn kêu Trường-Khanh Bạch-Tuyết và Băng-Tâm ra hết rồi nói rằng : Khi trước tôi cho Chi-Đại một muôn hùn mà buôn bán, nay về lời gần một muôn nữa, nó lại đưa vốn lời hết lại cho tôi, tôi không lấy nó không nghe, cái lấy hoài khó coi lắm. Vả của tôi có bao nhiêu là của vợ chồng nó, chứ không ai vô đó mà cũng.

(Sau sẽ tiếp theo)

Trại mộc, chạm và cán, hiệu là :

« Michel NGUYỄN-HIỆP-HOÀ »

Tại Lái-thiệu, đường ra Công-xi-heo (Abattoir)

Tại trại tôi có đóng sẵn các món là : Bàn ăn mặc đá dài, có cần diệm, hay là tron ; Bàn ăn mặc đá tron, kê thành hay không ; Bàn ăn mặc gỗ liến, Bàn tron 1 trụ 1 trụ, mặc đá hay là mặc cây liến ; Bàn lấu ; Bàn khách (pour salon) Bàn rượu (Tables d'appéritif) có nhiều kiểu ; Váng một, hai, ba, chơn tiện có diệm ; Tủ thờ cán hay là tron, có nhiều kiểu ; Tủ áo ; Tủ rượu (buffet desserte ou étagère) Tủ kiền để sách (bibliothèque) Tủ kiền soi, 1 hay là 2 kiền ; Giá nón, áo, dù (Porte parapui ou chapeau) Trụ để kiền (colonne) ghê ngồi (banquette) hay là kiền khác, có nhiều thứ ; Ghê Bàng-nguyệt ; Bàn viết ; Bàn sửa mặt ; Váng ngồi mặc bằng đá trắng có chơn tiện.

Làm theo kiểu kim-thời, bằng cây Trắc, càm-lai, gỗ, toàn là danh-mộc ; thợ làm khéo-léo tinh-xào, không già-dồi.

Xin quý-ông có muốn dùng các món kể trên đây, hoặc theo ý, thì gửi thư và kiểu, cùng là thân-hành đến tại Trại tôi, ở Lái-thiệu, đường ra công-xi-heo (abattoir) hoặc mua hay là đặt, thì tôi sẵn lòng làm mau và kỹ-lưỡng cho vừa ý quý-ông.

CHU-TRAI cảm khải.

CASINO DE SAIGON

Cáo bạch

Nhà hát bóng Casino đứng bực nhứt trong cõi Đông-Dương, mỗi tuần thay nhiều lớp lạ thường, đã hay lại thêm vui vẻ, hình Pathé-frères gọi lại.

Ông Léopold đã lập nhà hát tại Saigon 25 năm công cang, thầy thầy đều rõ chàng công người máy không rung hình chói tốt tươi xem tới n.àng n.à không mỗi mắt. Xin quý khách thừa khi hóng mát đến xem chơi tiêu khiển rất vui lòng, nhiều tích hay đẹp dạ quý ông. Nội tuần này sắp tới có hát một thứ tuồn mới Mascamor tới 14 lớp tiếp theo hoài hay lắm.

Chúng tôi có mở 1 tiệm hiệu là Tân-phát-Long tại đường d'Adran số 115 nhằm góc đường Ohier số 1 để sửa đèn Lito-landi đèn Manchons xe máy, sắt-sắt, máy đánh chữ, máy hát và máy bóng và các thứ đồng-hồ vắn vắn.

Lại cũng có bán : Manchons, carbure và dầu essence. Những thợ và máy móc sắp đặt tại tiệm làm được các việc theo ý quý-ông giao cho chúng tôi. Mỗi khi quý-quan có đám tiệc chi mà muốn chưng đèn trong nhà cho sáng thì chúng tôi cũng làm được ; miếng là cho chúng tôi hay trước.

Thư và Mandat xin để như vậy :

NGUYỄN-VĂN-CHUỘC
115, rue d'Adran
SAIGON

Cáo bạch

Tiệm Guốc và Khăn-dống

Hiệu tiệm « THỪA-MINH »
của M. NGUYEN-KIM-THINH
Thông-ngôn Tòa án Mytho

Kính trình cùng Lục-châu chư tôn ông quý khách được hay : Nay tôi mới mở ra một tiệm guốc, sơn-phết một cách kỹ-lưỡng, và khăn dống bằng nhiều hàng Bombay thượng hạng nhẹ nhàn thật là đẹp lắm, theo kiểu kim-thời. Cúi xin chư quý ông, quý Thầy, quý Bà, quý Cô có lòng bực cố giúp tôi nên việc, thì tôi thăm cảm tạ thành tình, hàng ngày ghi tạc.

NGUYỄN-KIM-THINH,
Đôn khải.

LỜI RAO CAN CAP

CỬA

Hàng Bạc Annam

Vòn là 10 triệu đồng

chia ra làm một triệu phần hùn, mỗi phần 10 đồng

Chúng ta vừa mở con mắt

Bạc là xương sống. Muốn tranh thương-quyền thì trước hết phải lo cho cứng xương sống.

Xương sống ấy là hàng bạc này:

Nếu không có hàng bạc này thì muôn việc chẳng nên.

Annam mình phải mang hổ.

Tỉnh dậy! Xét dậy! Ráng dậy!

Chúng ta cả thầy người bôn-quốc gặp lúc chống chọi cuộc đời mà chen vai vào cuộc buôn bán lớn, làm ruộng to, dựng nhà nghề đồ sộ.

Xin bạn đồng-bang phải hùn vó, ke ít người nhiều, nào giàu nào khó, thầy chống cho mau.

10 đồng bạc không nhiều mà nhiều người hùn sẽ dựng 10 triệu chằng khó.

Nếu giàu mà không hùn rồi phải thẹn mặt với kẻ nghèo mà có hùn.

Sách có câu rằng: Chúng trí thành thành, nghĩa là: Phải nhiều người hiệp trí xây nên thành, cũng như lời tục rằng:

« Một cây làm chẳng nên non, nhiều cây dùm lại nên hòn núi cao. »

TIỆM THỢ BẠC

CỬA

M. Cao-vân-Hy

108, Boulevard Bonnard — Saigon

Tiệm này có bán đủ các thứ đồ nữ-trang theo kiểu kim thời, xinh đẹp khéo lạ vô cùng: những là: vàng ròng, các loại hạt, hoa tai, cà-rá, giầy-obiên, neo, xuyến v. v. kiểu chạm rất khéo huê dạng. Xin các bà, các cô hãy đến xem thử một lần thì biết.

Nay kính

Cao-vân-Hy chào khách

Lời rao

Tân-định Saigon đường Lavalanche số nhà 80 có bán 2 cái xe 1 cái Milord đóng tại nhà Trigant còn mới tinh hảo. 1 cái xe 2 bánh mặt lưới cũng còn mới. 2 con ngựa.

1 con để đi xe Milord 1^m,35

1 con để đi xe 2 bánh 1^m,25

Đồ đạc kể đủ 2 con ngựa. 2 cặp lồng đèn tây. Các ông như muốn dùng xin đến nhà chụp hình của thầy Đổng (đường Charner 93) mà thương nghị. Muốn mua hết 2 cái hay là một cũng bán.

Đổng 93 B° Charner SAIGON

Bạn hát xiết Annam

(CIRQUE ANNAMITE)

Kính cùng lực-châu đồng-bào chư quân-tử được rõ. Từ ngày chúng tôi lập thành một bạn hát xiết Annam đến nay đã gần trở năm rồi, thường đi hát khắp lục-châu, nói cho phải, đi tới đâu cũng nhờ đồng-bào cố gắng, xem giúp rất đông, nhờ vậy mà kếp hát và bạn tài-tử của chúng tôi, ai ai cũng nong nả làm cho nghề-nghiệp càng ngày càng tân bộ, rất êm tai đẹp mắt kể khán-tráng, tiếng ngợi khen không dứt; ơn ấy rất dày.

Nghĩ vì đồng-bang ta xưa nay chưa có ai ra lập một bạn hát xiết mà đó khí-nghệ cụ túc như các nước bên Âu-Mỹ. Nay chủ ý chúng tôi là chỉ cầu danh chứ không cầu lợi; muốn mở mang thêm cho thiệt lớn, chọn kếp làm tướng cho tinh-thục, ngõ hầu ngoại bang trông vào cho được tiếng ngợi khen, thì danh tiếng ấy cũng thơm lây cho đồng-chúng.

Vậy trong lục-châu nếu có ai biết kiểu cách chỉ mới lạ trong cuộc thể-thảo: nhào, múa, đánh đu, đi giầy, hoặc nghề chỉ khác v. v. . . . . thì xin đến giúp bạn tôi, thì chúng tôi cũng luận tài mà trọng dụng và huân công cho xứng đáng.

Nếu vị nào muốn thương lượng đều chi thì xin viết thư cho tôi và để chỗ ở cho rõ ràng cho tôi tiện bề hồi phúc.

M. ANDRÉ THẬN

DIRECTEUR DE LA TROUPE D'ACROBATES ANNAMITES A CANTHO (A FAIRE SUIVRE).

Muôn bán một bầy bò

Có người muốn bán một bầy bò rất tốt; 50 con bò-đực, 37 con bò-con, 118 con bò-cái và 33 con bò-cái-tơ.

Ai muốn mua xin đến tại nhà số 40 và 41 ở đường Quai de Belgique Saigon mà thương nghị.

HỒ'I NGU'Ồ'I ANNAM!

Hãy nỗ lực mà quảng khai nông, công, thương chư nghiệp !!
Hãy lập hàng tàu để chở hóa-vật và đưa hành khách.

ĐỪNG THEO CHIU LÒN KHÁCH KIEU-CU' NỮA

Hãy đặt đồng tàu lớn, tàu nhỏ, tàu đặc ghe, và xà-lang.
Hãy lựa hàng nào chắc chắn mà hỏi thăm thì họ sẽ giúp sức đồng dù thứ tàu cho mà dùng.

Mau mau viết thư mà hỏi ông: **CHARLES BARDON** ở đường Paul Blanchy số 136 tại Saigon, là chủ hàng đồng tàu có danh tiếng Annam ai cũng biết và chuyên nghề đồng tàu đủ thứ để dùng trong xứ này. Hàng này đồng tàu để chở hàng-hóa và đưa bộ hành lớn nhỏ đủ kiểu, tàu chạy mau mà sở phí nhẹ.

PHNOM-PENH-BAZAR TRƯỜNG-XUAN

- GIÁ BÁN SỈ**
- Nức áo bành-tô màu kaki N° 5503— 12 nức..... 0 \$ 35
  - Kiền để hình chụp, máy chụp lộng, xuy vàng, kiền dây các bla (format visite) 0m066 X 0m09— 12 cái..... 3 \$ 50
  - Hình búp-bê (poupées) mặc áo ren 12 con..... 2 \$ 20
  - Cán viết dựng mực ngồi xuy vàng m° 2925 — 12 cây..... 3 \$ 20
  - Giấy viết thư có gạch hàng 0m22 X 0,13 mỗi xấp 100 tờ đôi— 12 xấp..... 5 \$ 00
  - Bầu trắng để lót cổ áo dài (Annam) 12 cái..... 1 \$ 70
  - Khăn bàn lông dệt bông hoa hoè 0m67 X 1m45 — 12 cái..... 9 \$ 00
  - Giấy viết thư « Idylle » rơi hộp 50 ở, 50 bao đôi có màu— 12 hộp..... 8 \$ 55
  - Kiền để lộng hình, bia xuy ni-kén có bông nổi (0m11 X 0m16) 12 cái..... 5 \$ 10

60i contre remboursement
LÝ-HỮU-DŨ
25-26, Quai Piquet (Phnom-Penh)

TRẠI-CỬA hiệu Vinh-Phát

Cửa lớn kính Cây và hạ
Làng Xuân-Thời-Tây-Giánh

Cổ của đủ thứ cây vàng: Sao, Dầu Huỳnh, Bối-lời, Vèng-Vèng, Cồng và Chò. Nói tắt một lời là tiệm của anh em chúng tôi đều là người Annam hùn nhau mà lập ra đây; cửa đủ các thứ cây cần dùng như tiệm của khách-trú vậy; cúi xin đồng-bào chư quân-tử tưởng tình chu-ông-loại đến giúp chúng tôi cho bền vững lâu dài mà cạnh tranh với khách-trú, hầu có thâu hồi chút đỉnh mỗi lợi cho quê-hương ta, thì chúng tôi rất thăm cảm tạ bạch tình của đồng-bào chư quý-ông có lòng chiếu cố.

TR-M-KHAI, PH-V-THỂ, PH-V-THOI,
TRƯƠNG-V-SAO, TRẦN-V-BỪNG;
đồng căn bạch

Hỏi ai không ưa khách-trú!

Nếu Annam ai không ưa chệch nư, không muốn vô tiệm chệch nư; không thêm giúp chệch nư, thì hãy mau đến nhà hàng Annam của ông Lê-minh-Thận nghiệp-chủ (Bàcliêu) kêu là nhà hàng Lê-chon-Tâm mới lập tại tỉnh Bàcliêw; ngành tại đường Lamothe de Carrier, môn bài số 42; chánh, tại quận Giarai (Cây-già). Nhà hàng này bán sỉ và bán lẻ đủ đồ tạp dụng, lại có bán thơ, tuồng truyện, viết, mực, giầy, bao thơ, v. v. Cách tiếp đãi rất trọng hậu. Ai muốn cần dùng việc chi, hãy viết thư sang, ông chủ nhà hàng ấy sẽ sẵn lòng thi bành cho vưạ ý mọi người.

Cách gửi thư:

Đề: Monsieur LÊ-CHON-TÂM.
Commerçant
à BÀCLIÊU.

TÂN TÂN HIỆP THÀNH

Ở tại đường Viénot, số 40, ngay chợ Saigon mới
HUYNH-VĂN-NHUNG kẻ nghiệp,

Nhãn hiệu có cấu chứng tại Tòa.

Marque déposée

Làm và bán đồ nữ trang theo kiểu kiếm thời, làm đủ màu mà lại khéo, lại có làm ở ăn trâu có chứng bằng đồng si ni-kên (Nickel) quý khách ở Lục châu nếu cần dùng đồ làm tại tiệm tôi, xin viết thư thương nghị.

Đồ làm rồi sẽ gửi lập tức (Contre remboursement) nghĩa là đem tiền đền đóng cho nhà thơ mà lấy đồ. HUYNH-VĂN-NHUNG cần bạch.

Garage HUYNH-VĂN-NHUNG

Đường Viénot n° 38, Saigon

Tiệm bán đồ phụ tùng xe hơi, xe máy đạp, xe kéo, sửa đủ các thứ máy rất kỹ can, còn sửa xe hơi thì tôi có sẵn thợ thiện nghệ, công việc làm đã mau mà giá lại rẻ hơn các nơi khác, Garage tôi làm Đại-lý bán dầu Essence Schell và dầu nhớt để chèn xe và các thứ máy, cho hàng Franco-Asiatique des L'etroles, bán y giá của hãng. Lại cũng có sẵn 2 cái xe hơi hiệu Dodge còn mới để cho mượn, hoặc đi đám cưới hay là đi chơi xa rất phượng tiện, giá định rẽ, xe lại chạy mau chẳng khi nào hay chệt dọc đường.

HUYNH-VĂN-NHUNG, propriétaire.

CAFE RESTAURANT

Nam-hứu-Nghĩa

103, Boulevard Charner. — Saigon

Kính

Cùng quý-ông và quý-thầy được hay : nhà hàng bán rượu lễ và cơm tây hiệu « NAM-HUU-NGHIA » ở đường Carabelli gần bên nhà ngũ Lương-hửu khách-sang, nay dời lại đường Kinh-lập môn bài 103 (Boulevard Charner N° 103, Saigon). — Quý khách có dùng rượu hay là cơm tây xin chính ghé lại nhà hàng tôi, trước là thương tưởng người Annam lau nữa giúp bạn đồng-bang cho thanh vượng về cuộc thương mãi, tôi rất cảm đội ơn.

NAY-KÍNH
PHẠM-VĂN-GIAO
cần khải

Tiệm đóng xe

Sửa xe và bán đồ phụ tùng

đường Luro môn bài 99 và 101.

(Đặt-hệ) Saigon

TRẦN-VĂN-HIỆP chủ tiệm

Kính cùng Lục-châu quý khách đặng rõ : Tiệm tôi có đóng đủ kiểu xe như là : Xe mui, xe hai bánh, xe kiền, xe kéo và cũng có bán các thứ xe cũ sửa lại chắc chắn; có bán đèn xe đủ kiểu, bánh xe cao-su bằng cây giá-ti bêm tây chế lại, cao-su đặt để thay trong bánh, kiền đèn tây, đó bất kể xe độc chiếc và xe song mã bằng da tây may rất khéo và chắc, có bán yên cỡi, chuông đạp hai tiếng, bình để thấp đèn khí đá theo xe, sơn xe và sữa xe.

Cúi xin quý khách có dịp đến Đát-hệ, xin ghé lại tiệm tôi một khi trước coi công cuộc của tôi làm, sau có cần dùng món chi đa thiếu mua giúp làm người, thì tôi rất cảm ơn họ cõ. Còn chư quý khách ở xa muốn gửi thư hỏi thăm món chi cũng giá cũ tôi sẵn lòng hầu đáp.

Còn tôi cũng có gửi bán những là đèn xe, bánh cao-su giá-ti, đồ bắc kê da tây nơi tiệm Thái-Bình trước nhà giày xe lửa Mỹ Saigon, tiệm Lục-tinh-lâu, số 24, đường d'Espagne.

TRẦN-VĂN-HIỆP cần khải.

TRẠI THỢ MỘC HIỆU LƯƠNG-LONG

Tự Nguyễn-long-Thảo

Ở tại chợ Lái-thiêu

Trại thợ mộc tôi sáng tạo đã hơn 5 năm ở phía sau phố chợ, đường xe hơi Saigon-Thudau mot, có đóng sẵn đủ hàng ăn dài mặt gỗ liến từ 1m40 cho đến 2m30, bề ngang 0m80 cho đến 11m15; bằng án chế kiểu tứ linh (long lân, qui phụng), bằng lau cửa cuốn 7, 8 trụ cho đến 2 trụ, và bằng án mặt đá, bằng tròn một cỡi, xây, chường chạm tam lân từ 1m55, có thứ 5 trụ 4 góc chạm giấy lá tây, bằng ruyou (table d'apéritif), bằng khách (table de salon), bằng viết (bureau), bằng rửa mặt (table de toilette), bằng nguyệt tử áo trơn, tử áo kiền tử thờ cần biền l. ế thanh thờ kiền về sơn thủy chữ óc chữ vàng, ghế ngồi mặt tròn, mặt trái đảo, mặt đầu và có đủ thứ đồ tiện, những là chường đèn, đài hộp, khay, kỷ vàng một, vàng hai, vàng ba, vàng tư, hết thấy đều làm bằng cây danh mộc, chế theo kiền kum thời tron bên, chắc chắn và bán giá rẽ.

Còn phía trước phố chợ có dọn thêm một tiệm rượu, có bán đủ thứ rượu và đồ danh mộc tuy cần thứ tron đều có đủ.

Kính xin chư-tôn quý-khách thừa dịp nhân du xin ghé lại tiệm tôi muốn mua đồ làm sẵn hoặc là đặt món chi chường dọn trong nhà thì tôi sẵn lòng mau làm cho vừa ý quý ông

NGUYỄN-LONG-THẢO
chủ trại kính cáo,

Maison d'accouchement

MỤ TU*

Sage-femme diplômée

114, Rue Chaigneau, 114

Nay chúng tôi mới tạo lập một sở nhà thương cho đờn-bà sanh thai, và có một cô mụ Tu, có bản cấp, sự sáng sóc lấy làm sạch sẽ, và hết lòng lo lắng kỹ cang và có một chị sầm biết nói tiếng Annam, rất đại tài cứu giúp về việc bình tiểu nhi, người đờn bà sầm này có danh tiếng thuở nay; và có lòng nhơn đức hoặc có việc chi gấp rút cứu cứu giờ nào lại đó cũng có chúng tôi. Xin các bà, các cô, hoặc sanh thai, hay là con cháu không ngon ăn, đến tại chỗ, chúng tôi hết lòng bỏ dưng và tính giá rẽ.

Cứ sanh thai có hai hạng, 1 \$ 00 và 2 \$ 00 một ngày. Chỗ 2 \$ 00 dưng nệm theo người Langsa. Người Annam muốn đẻ theo cách Annam hay là theo cách người Langsa cũng được.

HÀ-CẢNH-LẠC DIT BAY-KHOÈ

BIJOUTERIE — SOIERIE — MERCERIE

23, Rue Schroöder — Saigon

Adresse téléphonique : 295

Tiệm bán đồ nữ-trang đủ kiểu thật tốt và khéo. Có bán đủ các thứ hàng tây, hàng Nhật-bổn, hàng bắc và hàng Annam. Chư quý khách mua đồ nữ-trang tại tiệm tôi thì khỏi sợ lầm vì đồ của tôi làm rất kỹ lưỡng.

Muôn cho khỏi sự hậu hoạn, chư quý vị khi mua đồ rồi hãy thử vàng lại mà coi cho vừa ý và cân lại cho chắc chắn (tại tiệm có đá thử vàng, acide azotique, có cân tây, và cân Annam) Cũng phải lấy toa cho có bằng cứ đặng khỏi sự cãi lầy về sau.

Chủ nhơn : HÀ-Cảnh-Lạc dit Bãy-Khoè.
Cần khải.

Nam-hưng-Viên

TIỆM TIỀN LAU ANNAM

237 Rue d'Espagne 237 — SAIGON

Kính trình

Tò cùng quý-ông, quý-thầy và chư quán-tử đặng hay : Nay tôi mới mở một tiệm bán cơm Annam để hiệu là « NAM-HUNG-VIEN », môn bài số 237 đường d'Espagne Saigon. Trong tiệm tôi dọn cách sạch sẽ, quý-khách bự bực, thì cũng có đồ ăn ba hạng, những món ăn có để giá tiền sẵn; trọn một đĩa hay là nửa đĩa, có biến giá tiền để sẵn, sớm mai từ 6 giờ đến 8 giờ có bán cháo điểm tâm, và củ tiêu, từ 8 giờ đến 10 giờ tôi bán cơm, và bán mì. Những món ăn thường dùng như tiệm tiền lâu của khách-trú; lại như vị nào muốn làm tiệc, hoặc ở tại tiệm hay là đem về nhà riêng của quý-vị, xin cho hay trước 1, 2 bữa, thì tiệm tôi sẽ làm cho vừa lòng quý-vị, và như quý-vị có muốn dùng cơm tháng tại tiệm, thì tiệm tôi cũng tính giá nhẹ.

Xin quý-ông, quý-thầy, quý-cậu, cùng chư quán-tử tưởng nhớ đặng-bang, xin dời gót đến tiệm tôi dùng một khi, nếu có điều chi sơ sót, xin dạy bảo chỉ dùm, tôi hết lòng cảm ơn làm lắm.

Nay kính thỉnh
CHỦ TIỆM

NAM-HUNG-VIEN.
(CAO-SƠN-BINH dit J. SÁU.)

Ài muốn mua nón

Kính cáo cùng chư quý ông và quý thầy đặng hay.

Tôi là Nguyễn-văn-Mít chủ tiệm bán nón lại đường d'Adran môn bài số 110, Kể từ ngày 1° Avril 1918, thì tôi dời tiệm qua đường d'Ormay môn bài số 65.

Xin quý ông và quý thầy nhâm lúc nhân du, xin ghé tiệm tôi xem chơi, thì tôi sẵn lòng tiếp rước.

NGUYỄN-VĂN-MÍT
65, RUE D'ORMAY, 65 — SAIGON

Cáo bạch

Chúng tôi đã có lập tiệm mua bán lúa, gạo, nếp và các thứ bao bì.

Tiệm chúng tôi hiệu là HIỆP-ĐỨC-THÀNH 80 tại Chợ-quán đường mé sông, năm rồi việc mua bán khá nhiều cũng nhờ các phủ-ông điển-chủ.

Nay chúng tôi xin các phủ-ông điển-chủ và các bực thương-gia lục-châu chư, quán trưởng tỉnh có cấp đến người đồng-bang xin đem lúa, nếp đến bán cho bản hiệu chúng tôi, thì chúng tôi cảm ơn lắm, còn tính giá có cao hơn các tiệm khác vì tiệm mới lập ý muốn làm quen biết cho nhiều, còn việc cân lường chúng tôi là người Annam bằng giữ đều công chánh không chịu sự gian lận chút nào, lại chư phủ-ông điển-chủ ở xa muốn bán lúa tại tiệm chúng tôi thì đánh giầy thép hay là gửi thư thương luận thì chúng tôi sẵn lòng mà trả lời, song phải để chỗ ở cho rõ. Trước tiệm chúng tôi thì sông rộng bến dài tiện cho ghe lớn nhỏ tới lui.

Cần cáo,
HIỆP-ĐỨC-THÀNH,
No 80 Route Basse Chợ-quá

Café-Restaurant Taverne Française

NAM-THUẬN-PHÁT

LÊ-VĂN-LÊ, successeur, ở tại Ngã-tur, đường Pellerin và đường Espagne gần dinh Xá-lây Saigon.

Kính cùng chư quý-ông đặng rõ : nhà hàng bán cơm Tây hiệu là Nam-thuận-Phát này, nay đã về phần tôi làm chủ rồi, tôi mới tìm được người đầu bếp giỏi nấu nướng rất khéo rất ngon; những trẻ coi dọn ăn tôi cũng dạy dỗ là nghĩ để cho chư quý-ông phòng khi sai khiến; cúi xin chư quý-ông có dịp đến tới là bạn đồng-bang mà giúp nhau cho nên việc, còn trông lục châu chư quán-tử, có dịp chi lên đến Saigon, thuận như chư ông có lòng chiều cố, thì tôi cũng vui lòng tiếp đãi và cảm tạ chẳng cùng.

LÊ-VĂN-LÊ cần bạch.

DAI THANH

Bazar Tonkinois
30, Quai Piquet, Phnom-penh (Cambodge)
CHAUSSURES EN TOUS GENRES
SOIERIES, CHAPEAUX, MERCERIES
OBJETS D'ARTS DU TONKIN
INCRUSTATIONS, BRODERIES, ETC

Bên hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các hàng Bắc-kỳ và hàng ngoại-quốc, như xiên, đĩa, lãn nhuộm, sa-hột, nhiều Quinon, Cachemires v.v., hàng tốt mà giá lại rẻ.

Lại có bán giày tây đóng tại Hanoi, giày cườm, đồ đồng, đồ cần và tạp-hóa.

Chư quí-khách ở xa muốn mua giày tây xin cứ biên rõ số giày bao nhiêu, (pointure des chaussures) bên hiệu sẽ y theo gửi lại không lầm. Còn đồ tơ lụa chư quí-khách muốn lấy kiểu hoặc hỏi giá, xin cứ viết thư cho bên hiệu.

Bên hiệu gửi hàng đi theo lời, contre remboursement.

Mua sỉ viết thư thương nghị.

Chủ tiệm: LƯƠNG-NGỌC-BÀN
Kính bạch

Đỗ-văn-Bính khách lâu

PHÒNG NGŨ CHO MƯƠN
BÁN CAFÉ SỚM MƠI,
VA CƠM ANNAM CƠM TÂY

No 31-33-35, rue Amiral Courbet
ở ngang nhà hàng Nam-đông-Hương, Chợ-mới, Saigon

Đại-lý, LÊ-SUM căn-bạch

Lục-Tĩnh Khách-Lâu

Số 84-29, đường Espagne
SAIGON

Lành Annam làm tại Bắc-kỳ giá rẻ và chắc tốt hơn lành ngoại bang. Bán sỉ và bán lẻ tại tiệm.

NU-CÔNG-THẠNH

Gòc chợ mới Saigon đường Espagne số 82.

Chư vị ở xa xin gửi thư đến mà hỏi kiếu.

Lâm-ngọc-Thạch

MÉCANICIEN DENTISTE
Rue Vannier no 74 Saigon

Lời kính tỏ cho quí khách đồng-ban lục châu đặng rõ:

Tôi có lập một cái phòng trồng răng trên lầu tiệm hơi-tóc NAM-TẤN-LỢI đường Vannier no 74 dãy chà bấu vỉa chợ cũ ngan ba hình Saigon.

Trồng răng trắng hoặc đen cùng là răng hư bịch lại bằng vàng, răng cao thấp không bằng nhau, răng hò sửa và mài lại theo cách thức Langsa cho liên lạc, tôi làm rất kỹ lưỡng trong khi đương mà sửa răng khỏi lộ đau đớn ẽ nhưt chi hết.

Nghề chung mà ý riêng của thợ chẳng phải mài sửa mà đau ẽ hơn cả buổi như cho khác.

Răng bịch răng trồng đều tính giá rẻ hơn các cho mà tôi có làm giấy biên lai (garantie) 5 năm nếu chưa đủ lời mà hư tôi sửa lại không tính tiền công.

Vị nào ở xa xin gửi thư hỏi giá như có re thì giúp tôi làm nghĩa tôi rất cảm ơn, giá cả xong rồi muốn tôi đến nhà làm cũng đặng.

Nay kính.
LÂM-NGỌC-THẠCH
Mécanicien Dentiste, rue Vannier 74
SAIGON

Nhà máy xay lúa, nhà máy xay lúa.

Nên chư-vị muốn mua một cái nhà máy xay lúa theo kim thời và lại toàn hảo chạy đặng 5-10-15-20-30-50 hay là 100 tấn cùng là hơn 100 tấn gạo trắng mọi ngày (24 giờ).

Nếu chư vị muốn bán giá riêng đặng mà lập hoàn-thành một cái nhà máy xay lúa, đủ nhà, nền đúc, ráp máy. cũng chạy đèn khí vãn vãn, nói tac một đếu nghĩ là chạy đượ.

Nếu chư vị cách để trả tiền và thi hành cho gặp các việc của chư vị sai khiên, thì nên tại hàng:

BONNEFOY & CIE
Société Maritime & Commerciale
DŨ PACIFIQUE SUCCESEURS

Đường d'Ormay mà suy tính và bằng này sẽ chỉ các đếu cần ích cho hoặc đưa coi kiếu thức (bản đồ) cùng giá tiền.

Có nhiều giấy tờ làm bằng có ràng đã có chịu cho nhiều chỗ thành tựu rồi.

Sau này bằng chúng ta cho chư quí vị đặc nhà máy của chúng ta hay rằng: chư quí vị ở xa xuôi không tiện bề giao hiệp buôn bán lúa gạo cùng ngoại-quốc thì bằng chúng ta sẽ hết lòng mà giúp cho: nghĩa là chịu giá cả giảm chớ.

Hàng chúng ta cho chư quí vị hay rằng: Tại hàng có sẵn Tàu khói (chaloupe à vapeur) mới và cũ, như chư quí vị muốn mua và cách trả tiền thì xin đến tại bằng mà suy tính.

Boucherie Cochinchinoise

TẠI TIỆM CƠM NHIÊN-HƯƠNG
đường Amiral Rose,

Có bán thịt heo tươi thịt heo quay thịt bò, sớm mai mỗi bữa có nấu cháo cá và thịt: Lành dọn đám tiệc tại tiệm hay là đem tới nhà kể từ ngày 26 Novembre 1919.

Michel LÊ-VĂN-THƠ, Gérant

Tranh-thương-Hội, Nguyễn-văn-Báu

Là chủ tiệm May và Hớt tóc hiệu NAM-CHAU tại đường Boulevard-Bonnard n° 104, nhờ ơn chư-vị giúp sức mấy năm: nên nay lập thêm một tiệm nữa ở tại đường Boulevard-Galiéni n° 15 cũng là May Hớt tóc tạp-vật (Tailleur-Coffeur-Mercerie) vậy cái xin quí ông quí thầy niệm tình trước giúp sau cũng giúp chớ đoán thương rũi của Annam máu tìn bộ thì tôi rất đội ơn vô cùng!

May các thứ y phục Tây Nam theo kim thời!
Hớt-tóc rất kỹ lưỡng và đồ nghề sạch sẽ!

Boulevard-Bonnard N° 104, Boulevard-Galiéni N° 15, Saigon.
Nguyễn-văn-Báu kính bái.

Nhà in J. VIỆT

5, rue d'Ormay, Saigon
In đủ kiếu đủ cách. Đóng sách rất khéo và chắc. Có bán đủ thứ thư tướng truyền sách: bao thư giấy, mạt, vãn vào. Bàn đồ để dùng cho học trò học.

LỜI RAO

Nhà nghề và nhà buôn nào muốn mua sỉ-sẻng-vật Annam (trà hột, đường mỡ gà, đường phôi, đường thẻ, khô, tiêu, muối, nước mắm, giấy dừa, giấy gai, xà-bông, vãn vãn) người nào có nghề-nghiệp giỏi, nếu muốn bày ra mà lấy lợi thì hãy gửi thư đến hỏi:

Nam-kỳ thương mại kỹ nghệ hội

Saigon đường Catinal, ở 153-155 (trên nhà in Union)

thì hội sẽ trả lời. Không tốn tiền huê-hồng và sẽ phải chi hết.

Nghĩa-hội này lập ra mà che chở quyền-lợi Annam, giúp đỡ người thương mại và nghề-nghiệp của đồng bang.

Có quan Toàn-quyền đại thần ALBERT SARRAUT làm chánh đồng-lý danh dự. Có quan Nguyễn-soái Nam-kỳ làm phó đồng-lý danh dự.

TIỆM MAY CỦA MẸ HUYNH-CÔNG-PHŨ

92 Quai Belgique (Cầu-ông-Lãnh) Saigon. — May quần áo Tây và Annam đủ kiếu

May mau và chắc, đường kim mũi chỉ thật khéo—Có bán hàng Tàu nhuộm. Tại Gò-vấp và Cầu-lãnh thật tốt giá rẻ. Nhứt là: Nhung Hàng, Rén, Lược, Lông và các thứ hàng-màng, tiệm tôi may khéo hơn hết, kiếu rất huê-mỹ (mode très élégante).

Kính mời quí ông quí bà con rãnh quá bước lại tiệm tôi may thử một lần thì rõ.

Nay thỉnh.

Tiệm Tân-huê Vinh-phat của M. Nguyễn-hưng-Tân

134-135, đường Colonel Boutonnet Saigon. — Ngang gare xe lửa Mytho.

Có may áo xiêm kiếu kim thời. Bán đủ hàng Tàu, gạo Bãi-xào. Đồ gia dụng và tạp hóa đủ thứ.

Nam-đông-Hu'ng khách sạn

Số 26, 28 và 30, đường Amiral Courbet, Saigon. — Phòng vệ sạch sẽ, tiếp đãi tử tế. Có bán đủ các thứ hàng Tàu. May xiêm áo Annam theo kiếu kim thời rất khéo mà mau lại chắc

PHŨ-TOÀN

17, 19 Rue Amiral Courbet
HALLE CENTRALE (SAIGON)

Kính cũng quí ông, quí bà, tiệm tôi có bán đủ thứ thuộc Tây.
Đẹp y giá, thiệt rẻ, cách tiếp rước thoả là pháp Annam.

TIỆM ĐÓNG GIẤY
CAFÉ D'EXTRÊME-ORIENT
TOUTES LES ANNEES DE SAISON CONTRE LA SOIF
Bouteilles d'orange de 1/2 litre

Tôi mới mở thêm một tiệm đóng giày và sửa giày. Bên tiệm có thợ Annam và nghề. Đóng rất kỹ càng và chắc làm, đế rỏ, da thật, kiếu khéo.

Xin đồng-ban niệm tình giúp tôi nên việc chi đội ơn vô cùng. Như trong Lục-châu có câu đặng, xin chịu khó viết thư. Tôi sẽ thi hành lập tức.

Chủ tiệm: LÊ-VĂN-BÀN

Atelier Mécanique

Vô-thành-Đô

Travaux et réparations en tous genres
47, Rue Amiral Dupré, Saigon.

Kính cũng chư quí ông rõ: Tôi mới lập một tiệm « ATELIER MÉCANIQUE » tại đường Amiral Dupré môn bãi số 47, Saigon.

Tiệm tôi đá, làm đủ công chuyên theo nghề thợ sắt, thợ nguội và thợ rèn.

Sửa đủ các thứ máy, tủ sắt, súng đủ các kiếu. Bán sỉ và bán lẻ đủ đồ phụ tùng, ruột và vỏ xe máy.

Sơn xe máy, giường sắt, tủ sắt v. v. Làm hàng rào sắt đủ kiếu.

Tiệm tôi có thợ công-nghệ giỏi, và tính giá rẻ hơn các nơi.

Vậy xin chư quí ông quang cố, đến giúp tôi là người Annam cho nên việc, tôi thêm cảm-chàng cùng. Còn ông nào ở xa, xin gửi thư cho tôi mà thương nghị.

VÔ-TÀNH-ĐÔ
Căn khải

giúp nhau làm nghĩa ! Sau bời bỏ Quốc-hồn !

Trà ướp hoa tinh khiết đáng phép vệ sanh, nước nhiều và khí vị thanh hương ! Càng có càng ngon ! Nếu được thưởng lại mau tiêu hóa.

Đựng bằng hộp thiết với gói nhỏ gói lớn đủ hạng.

Hỡi Hỡi ! Đấng-bang mua lấy sản-vật quê-hương mà dùng, hoặc mua ở bán lẻ hay lãnh Đại-Lý riêng một nơi nào cũng được, ấy là tôn nghĩa hậu lợi vậy !!

Các hạng Trà đều định giá rất hạ !!

Che phải gửi về người mua trả.

Lại có chịu lãnh mua và bán

các Hàng-Hóa cho đống-bang.

Quý vị cần dùng xin gửi thư đến biện luận.

Trà Việt-Nam
Có lập công-ty làm tại 1 à vương Bình-Lý Giadinh.
Là ướp Trà và bán tại Cholom như dưới đây.

CÁC DANH-CHƯƠNG

KỶ-TÂM-HIỆN

Việt-Nam Trà Cuộc.

Đấu riêng Trà-tâm-đề.

61-68, Quai Testard anglo

du Dr. Charles Thomson Cholom

(Indochine) Phố gác gần gare xe lửa Cholom-Mytho.

TRÀ GÓI

Bên-Lông.

Sân-Lông.

Sốt-Lông.

Quê-Hương

Giải-Nhiệt

TRÀ HỘP

Huỳnh-kim-Sanh.

Lạc-hồng-Chương.

Nam-kỳ-Chương.

Lạc-long-Chương.

Hoài-ngĩa-Chương.

H. K. SANH

Quản-lý kính

Tiệm trà Annam

hiệu

ICH-PHONG

20, Rue des Chapelans à Hanoi

Có bán đủ các thứ danh trà, ướp hoa Sen, hoa Sồi, hoa Ngâu, hoa Cúc và hoa Lài, có gói bằng giấy, có hộp bằng thiếc. Mùi trà thơm dịu, uống vào thì ăn khát tinh-thần.

Lạc-chá ở ng nào ở mua sẽ đặng đem về bán lại, xin cứ gửi thư ngay cho hiệu Ich-Phong.

Lúc này ta nên bỏ trà Tàu mà uống Trà Annam. Xin anh em ráng giúp.

TIỆM HUYNH-CÔNG-PHÚ

10, Rue Némésis Saigon

Café bánh mứt thật ngon. — Mì và củ-tiểu cũng ngon

Kỳ-ương-Thời dit Gông

178, 180 Rue Ang-Duong, 178, 180

Tiệm tôi có làm đồ nữ trang (bijouterie) để bán, và có bán những đồ phụ tùng xe hơi xe máy, xe kéo và xe máy xia kể ra sau đây:

Kính vàng, neo, chuỗi bông, cà-rá, đồ làm đồ thứ. Dầu ếch-sang Sen (essence Shell) dầu nhớt để vào máy xe hơi (l'huile pour automobile), mỡ bò để máy xe hơi (graisses pour automobile) đá thắp đèn xe hơi (carbure), vỏ ruộc xe hơi hiệu, tay và huê-ký (enveloppes et chambre à air marques Michelin et américaine) xe máy hiệu bờ-rô (bicyclettes marque Peugeot) và tôi có bán đồ mới (écaillet) lược chải đầu thứ và đồ của đầm (madame) và giày tây, giày (annon) đầu thơm, áo thun mua bên tây lại (commandés en France).

Như các ông và các bà muốn dùng xin gửi thư đến tôi sẽ lập tức gửi (contre remboursement) đến cho.

Nay kính

Trần-văn-Gông

Bijoutier Phom-penh

TIỆM

Trương-văn-Hanh

SADEC

Có bán xe máy mới và đủ đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Lành tiếp muốn đèn khí đá (carbure) theo cuộc quan, hôn, tan, tế, kỳ-yên, tân-gia, hạ-thọ.

Khẩn đen bằng nhiều tây ớt thượng hạng; bán mới và bán lẻ về ruộc xe máy hiệu Michelin.

Quý khách ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, xin gửi thư cho tôi, tôi sẵn lòng ký lưỡng gửi contre remboursement (nghĩa là đóng bạc tại nhà thơ mà lãnh đồ.)

(Hoặc muốn biết giá đồ trước khi mua thì tôi sẵn lòng cho giá đồ phụ tùng in sẵn bằng chữ quốc-gữ (Prix constant).

TRƯƠNG-VĂN-HANH

Chủ tiệm.

TIỆM NGŨ Dương-huê-vinh-Phát

Kính cũng tôn bằng quý khách đặt hay: Nhà ngũ hiệu DƯƠNG-HUÊ-VINH-PHÁT, ở đường AMIRAL COURBET, số 53, Saigon, phòng vệ sạch sẽ tin anh, đã rộng rãi mát mẻ, mà giá tiền rẻ hơn, lại gần gần chánh Saigon, rất tiện bề cho quan khách tới lui, xin cứ ở rộng lòng thì ăn một chiến thì sẽ rõ trong tiệm chúng tôi lễ hiến kính si là thể

ANTOINE BAU, đồn kính
Số 53, Amiral Courbet

NAM-HÔNG-PHÁT KHÁCH SẠNG

ở đường Boulevard Bonnard, số 106

ngang Gare xe lửa Saigon-Covap tại Chợ-mới Saigon

Bán ruộc tây và sửa xe máy, đèn essence và đèn alcool.

Có cho mượn phòng ngủ sạch sẽ rộng mát, giá rẻ.

Quý-quan, Quý-khách ở xa muốn mua bất cứ vật chi thì tôi mua giùm, miễn kỳ hàng gửi tới chỗ ở mấy ông.

Huỳnh-như-Kê

Uả ngộ quá hó

Tại đường AMIRAL COURBET, số nhà 53 có tiệm bán VANG CỎ, VÂN HƯƠNG, VÂN ĐU CỨNG có bán BÀN QUẾ BẮNG CÂY CẨM LAI để làm trên LÁI-TRIỆU, thiết đồ nhà này bán trau đôi tốt và thầy muốn ngó. — Nón xia máy Bà máy CỎ, và máy ông máy thầy, thừa khi trời chầu gió mát, nên đi ngay tiệm ghé đồ xem chơi, món chi vừa ý nên mua mà dùng của hơn là đồ của khách-trá mau hư mau cũ mà còn lại nước hơn-đó mình, xin Đấng-Bang xét kỹ.

Giám Tạo

KHI MUỐN MUA

MÁY XAY LỬA

hãy tiem tại hiệu

Hiện này thiết của Anh-Đi
chê tạo và đồ về máy
Giáo Anh-Đi

Giá đồ về máy
lợi lợi

Máy ép dầu đu thứ—Máy ép mía làm đường

ĐU CÁC THỨ MÁY

A. DENHOLM,

40 et 41, Quai de Belgique, Saigon

Cáo Bạch

Kính cũng tôn bằng quý-vị đang ở đây tôi mới lập một tiệm tại đường B CHARNER; MÓN BÀI SỐ 73, Saigon, để sửa các thứ máy. Như là: ống-hô, xe-máy, máy đánh chữ, máy may, máy hát, tủ sắt, văn vắn. Có khác các thứ con dấu đồng và mũ thung đủ kiểu, chạm gỗ đá cẩm thạch, văn vắn....

Bán sỉ và bán lẻ đồ phụ tùng xe máy essence, alcool à brûler và carbure, thứ như là thứ manchons.

Quý-vị ở xa muốn mua hay là sửa món gì xin viết thư cho tôi thì tôi sẽ gửi lại lập tức và tính giá thiệt rẽ (gửi cách lãnh hóa giao ngân, Contre Remboursement) quý-vị muốn mua món chi ở Saigon hay là hỏi thăm việc chi thì tôi cũng sẵn lòng lo giùm. Xin Chư-tôn cuiêu cố tôi hết lòng cảm ơn.

PHẠM-THÊ-KINH

74 B Charner—Saigon

PARFUMERIE-COIFFEUR-CHAPELLERIE « Michel THO »

93, Rue Catinat — Saigon

Tiệm bán sữa, dầu, cây cưa tay, dầu và xà bông thơm, phân theo mặt, vỏ, giấy lưng giá, ở đường Catinat số 93, ngay nhà in và bán sách của ông C. ANNON ET FILS (Imprimerie Librairie Commerciale) có phòng hội tác sách cũ, giá rẽ. Lãnh in các thứ sổ, sách, các đống trong Làng Tống, bán sách về cho học trò, mua viết v.v. bán thơ, truyện đủ thứ, sửa máy may viết các hiệu.

Lạc-châu quán-tử mua mua món chi, tiem tôi không có thì công sang tiệm mua đũa chi có mà gửi bằng bộ công.

Michel I R. VAN THU

Tiệm sửa các thứ máy

Tại báo quán Thời-báo, 55 rue d'Espagne mới mở một tiệm sửa các thứ máy như là: máy viết chữ, máy may, quạt máy, máy hát. Nói tắc là các thứ máy đều sửa được hết.

HỒ-VĂN-LANG, Chủ tiệm.